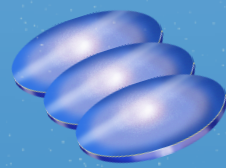

วารสารสิทธิธรรม SITTHAT JOURNAL

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มีนาคม, 2568)
Vol.3 No.1 (January-March, 2025)

ISSN 3057-1057 (Online)

093 5602069

098 5865276

sitthat.journal@gmail.com

<https://so19.tci-thaijo.org/index.php/SITT/>

เลขที่ 1/4 ซอย 44 ถนนรณชัยชาญยุทธ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

วารสารสิทธิธรรม ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มีนาคม 2568)

ISSN 3057-1057 (Online)

กองบรรณาธิการ

- ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกกร บุญมี

: มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- บรรณาธิการ

ดร.บุญเพ็ง สิทธิวงษา

: มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- กองบรรณาธิการ (Editorial Board)

ศาสตราจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ เจิมสิทธิประเสริฐ

: มหาวิทยาลัยชินวัตร

รองศาสตราจารย์ ดร.พิสิฐ โอ่งเจริญ

: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

รองศาสตราจารย์ ดร.ราเชนทร์ นพณัฐวงศ์กร

: มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ

: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญเหลือ บุบผามาลา

: วิทยาลัยพิษณุพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา คล้ายเดช

: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุเทน วัชรชินโรส

: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

- ผู้จัดการวารสาร

ดร.อาทิตย์ แสงแฉก

เกี่ยวกับวารสารสิทธิธรรม

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์ : วารสารสิทธิธรรม (SITTHAT JOURNAL) มีนโยบายรับตีพิมพ์บทความด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ สังคมศาสตร์ พระพุทธศาสนา ปรัชญา มนุษยศาสตร์ ศิลปศาสตร์ ศีลศาสตร์ และสหวิทยาการด้านสังคมศาสตร์

กระบวนการพิจารณาบทความ : บทความที่เผยแพร่จะต้องผ่านการพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อย 2 ท่าน โดยผู้ทรงคุณวุฒิจะไม่ทราบข้อมูลของผู้ส่งบทความ

ประเภทของบทความ :

1. บทความวิจัย
2. บทความวิชาการ
3. บทวิจารณ์หนังสือ

ภาษาที่รับตีพิมพ์ : ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

กำหนดการออกเผยแพร่วารสาร :

วารสารกำหนดวงรอบการเผยแพร่ 4 ฉบับต่อปี ดังนี้

ฉบับที่ 1 มกราคม – มีนาคม, ฉบับที่ 2 เมษายน – มิถุนายน

ฉบับที่ 3 กรกฎาคม – กันยายน, ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม

การติดต่อประสานงานและส่งบทความเผยแพร่ :

1. สอบถามรายละเอียดเบื้องต้น เช่น รอบการเผยแพร่ หนังสือตอบรับการตีพิมพ์ เป็นต้น

โทร. 093 5602069, 098 5865276

2. คำแนะนำสำหรับผู้เขียน
3. เทมเพลตบทความวิจัย
4. เทมเพลตบทความวิชาการ
5. เทมเพลตบทวิจารณ์หนังสือ
6. ลงทะเบียนวารสาร และส่งบทความในวารสาร
7. แบบขอส่งบทความตีพิมพ์
8. ลงทะเบียนส่งบทความ
9. สแกนไลน์ กลุ่มวารสารสิทธิธรรม เพื่อการติดต่อประสานงานเผยแพร่บทความ

บทบรรณาธิการ

วารสารสิทธิธรรม (SITTHAT JOURNAL) เป็นวารสารด้านสังคมศาสตร์ เปิดรับบทความวิชาการ บทความวิจัย รวมทั้งบทวิจารณ์หนังสือ เปิดรับตีพิมพ์เผยแพร่บทความด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ สังคมศาสตร์ พระพุทธศาสนา ปรัชญา มนุษยศาสตร์ ศิลปศาสตร์ ศีลศาสตร์ และสหวิทยาการด้านสังคมศาสตร์ กำหนดเผยแพร่ปีละ 4 ฉบับ โดยบทความที่ส่งมาตีพิมพ์เผยแพร่กับวารสารจะได้รับการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 2 ท่าน วารสารฉบับนี้เป็นวารสารปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มีนาคม 2568) เป็นฉบับปฐมฤกษ์ของปี 2568 ตีพิมพ์บทความทั้งสิ้นจำนวน 6 บทความ จำแนกเป็นบทความวิชาการ 2 เรื่อง และบทความวิจัย 4 เรื่อง

วารสารขออนุโมทนาและขอบคุณผู้เขียนทุกท่านที่ส่งบทความมาตีพิมพ์เผยแพร่กับทางวารสาร ตลอดจนถึงเครือข่ายด้านวิชาการ โดยเฉพาะสายการศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้อนุเคราะห์ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อผู้เขียนบทความและวารสารด้วยดีเสมอมา วารสารรู้สึกเป็นเกียรติและมีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการได้พัฒนาศักยภาพด้านวิชาการของผู้เผยแพร่บทความ และมีความมุ่งมั่นตั้งใจอย่างยิ่งที่จะปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพบทความให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป ขออนุโมทนาและขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ดร.บุญเพ็ง สิทธิวงษา

บรรณาธิการวารสาร

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทความวิชาการ	
การบริหารจัดระบบราชการในยุค AI มะลิ ทิพย์ประจง, พระครูเกษมวัชรดิตถ์ และพระใบฎีกาสุชินนะ อณัญชิโต	1
รัฐบาลกับการเมืองไทยในอนาคต พระครูวิรุฬห์วัชรธรรม, มะลิ ทิพย์ประจง และมณีนีวรรณ จันทร์ดี	9
บทความวิจัย	
แนวทางการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่ พระครูโสภาสธรรมรักษ์ (ชินกร เจียรน้อย)	18
การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่ การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์ สุนันทา ชี้อัตย์	34
ปัจจัยความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์เส้นทางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออก องอาจ ขวาลวิวัฒน์, คณิศร สมมะลวน และทัตฐ์สพล นนททวีกิจ	49
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดกิจกรรมรูปแบบการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา ธีรภัทร โคตรบรรเทา และปิยวรรณ โคตรบรรเทา	62

การบริหารจัดระบบราชการในยุค AI PUBLIC ADMINISTRATION IN THE AI ERA

มะลิ ทิพย์ประจง

Mali Tipprajong

พระครูเกษมวัชรดิตถ์

Phra Khru Kasem Watcharadit

พระใบฎีกาสุชินนะ อนินชิตโต

Phra Baitika Suchinna Aninchito

วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

Phetchaburi Buddhist College

E-mail: thipprajongmali@gmail.com

วันที่รับบทความ: 4 มกราคม 2568; วันที่แก้ไขบทความ: 28 มกราคม 2568; วันที่ตอบรับบทความ: 30 มกราคม 2568

Received: January 4, 2025; Revised: January 28, 2025; Accepted: January 30, 2025

บทคัดย่อ

การบริหารจัดระบบราชการในยุค AI เป็นหัวข้อที่น่าสนใจและท้าทายเนื่องจากเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence หรือ AI) ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการในหลายภาคส่วน รวมถึงระบบราชการของภาครัฐด้วย การนำ AI เข้ามาใช้ในการบริหารจัดการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ลดภาระงานที่ซับซ้อนแต่การบริหารจัดการระบบราชการในยุค AI ก็มีข้อควรระวังอยู่ในเรื่องของ จริยธรรม คุณธรรม ศีลธรรม ข้อมูลส่วนตัวของบุคคลอื่นที่จะมีการนำมาเปิดเผยที่จะส่งผลให้เกิดข้อเสียหายได้ถึงแม้ระบบ AI จะมีความทันสมัยแต่ก็ควรที่จะต้องระวังในเรื่องดังกล่าวด้วยในการตัดสินใจเป็นไปอย่างแม่นยำและรวดเร็วยิ่งขึ้น

คำสำคัญ:การบริหารจัดการ, ระบบราชการ, ยุค AI

Abstract

The administration of the civil service in the AI era is an interesting and challenging topic because Artificial Intelligence (AI) technology has played an important role in developing the management system in many sectors, including the government civil service system. The use of AI in management helps increase work efficiency and reduces complex workloads. However, the administration of the civil service in the AI era also has precautions in terms of ethics, morality, and personal information of others that will be disclosed, which will result in damages. Even though the AI system is modern, it should be careful in such matters in order to make decisions More accurately and quickly.

Keywords: Management, Bureaucracy, AI Era

บทนำ

การบริหารจัดระบบราชการในยุค AI เป็นหัวข้อที่น่าสนใจและท้าทายเนื่องจากเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence หรือ AI) ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการในหลายภาคส่วน รวมถึงระบบราชการของภาครัฐด้วย การนำ AI เข้ามาใช้ในการบริหารจัดการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ลดภาระงานที่ซับซ้อนแต่การบริหารจัดการระบบราชการในยุค AI ก็มีข้อควรระวังอยู่ในเรื่องของ จริยธรรม คุณธรรม ศีลธรรม ข้อมูลส่วนตัวของบุคคลอื่นที่จะมีการนำมาเปิดเผยที่จะส่งผลให้เกิดข้อเสียหายได้ถึงแม้ระบบ AI จะมีความทันสมัยแต่ก็ควรที่จะต้องระวังในเรื่องดังกล่าวด้วยในการตัดสินใจเป็นไปอย่างแม่นยำและรวดเร็วยิ่งขึ้น ความเป็นมาการนำระบบการบริหารจัดการระบบราชการในยุคของ AI เข้ามาใช้ในระบบราชการ การปรับตัวของระบบราชการในยุค AI การประยุกต์ใช้ AI ในการทำงานของระบบราชการ ประโยชน์และข้อควรระวังในการนำ AI เข้ามาใช้ในระบบราชการ และแนวโน้มในอนาคตของการบริหารจัดการระบบราชการในยุค AI ความเป็นมาของการนำ AI เข้ามาใช้ในระบบราชการAI หรือปัญญาประดิษฐ์ เป็นเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ลดความซับซ้อนของงานที่มนุษย์ไม่สามารถทำได้อย่างรวดเร็ว หรือในบางกรณีก็เป็นงานที่ต้องการความแม่นยำสูง เช่น การประมวลผลข้อมูลจำนวนมาก การวิเคราะห์ข้อมูลที่ซับซ้อน หรือการตัดสินใจในสถานะที่มีข้อมูลไม่สมบูรณ์ (ณัฐพงษ์ วาริประเสริฐ และณรงค์ ลำดี, 2552)

ในอดีตระบบราชการของภาครัฐมักจะถูกมองว่าเป็นระบบที่ล้าหลัง ซับซ้อน และไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นการนำเทคโนโลยี AI เข้ามาช่วยในการบริหารจัดการในระบบราชการจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ซึ่งมีความเป็นไปได้ที่จะช่วยให้ระบบราชการสามารถ

ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การนำ AI เข้ามาใช้ในการบริหารราชการเริ่มต้นขึ้นจากความต้องการในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ลดการใช้ทรัพยากร และลดความเสี่ยงในการตัดสินใจที่ผิดพลาด ในหลายประเทศได้มีการพัฒนาและนำ AI เข้ามาใช้ในการทำงานของหน่วยงานราชการ เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวางแผนนโยบาย การตรวจสอบข้อมูลเพื่อตรวจจับการทุจริต หรือการให้บริการข้อมูลแก่ประชาชนผ่านระบบ AI การปรับตัวของระบบราชการในยุค AI (ชัยวัฒน์, ทองสุข , 2563)

การปรับตัวของระบบราชการในยุค AI เป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากการนำเทคโนโลยี AI เข้ามาใช้ในการทำงานของหน่วยงานราชการจำเป็นต้องมีการปรับปรุงกระบวนการทำงาน การฝึกอบรมบุคลากร และการปรับปรุงระบบเทคโนโลยีที่มีอยู่เดิม หนึ่งในความท้าทายสำคัญในการนำ AI เข้ามาใช้ในการบริหารราชการคือการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร ซึ่งระบบราชการที่มีโครงสร้างการทำงานแบบดั้งเดิมมักมีขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจนและเป็นระเบียบ การนำ AI เข้ามาใช้ในการทำงานอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างการทำงาน ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่บุคลากรในหน่วยงานราชการไม่คุ้นเคย นอกจากนี้ยังต้องมีการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ให้แก่บุคลากร เพื่อให้สามารถใช้เทคโนโลยี AI ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การปรับตัวของระบบราชการในยุค AI ยังเกี่ยวข้องกับการจัดการข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการทำงานของ AI ต้องการข้อมูลจำนวนมากเพื่อให้สามารถวิเคราะห์และตัดสินใจได้อย่างแม่นยำ การบริหารจัดการข้อมูลที่ดีจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการนำ AI เข้ามาใช้ในการบริหารราชการ

เนื้อหา

การประยุกต์ใช้ AI ในการทำงานของระบบราชการ (กรมการปกครอง, 2562)

การประยุกต์ใช้ AI ในการทำงานของระบบราชการสามารถทำได้ในหลายด้าน เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลและวางแผนนโยบาย: AI สามารถช่วยในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อใช้ในการวางแผนนโยบายของภาครัฐ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบนี้ช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจได้บนพื้นฐานของข้อมูลที่ครบถ้วนและมีความแม่นยำ การตรวจสอบและควบคุม: AI สามารถใช้ในการตรวจสอบและควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระบบราชการ เช่น การตรวจสอบเอกสาร การตรวจจับการทุจริต หรือการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ซึ่งจะช่วยลดความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงานของมนุษย์

การบริการประชาชน: การใช้ AI ในการบริการประชาชน เช่น การให้ข้อมูลผ่านระบบตอบรับอัตโนมัติ (chatbot) หรือการทำงานของระบบให้บริการออนไลน์ จะช่วยให้การบริการเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การจัดการทรัพยากร: AI สามารถช่วยในการจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ของหน่วยงานราชการ เช่น การจัดสรรงบประมาณ การจัดการบุคลากร หรือการบริหารจัดการสถานที่และทรัพยากรอื่น ๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

ประโยชน์และข้อควรระวังในการนำ AI เข้ามาใช้ในระบบราชการ

การนำ AI เข้ามาใช้ในระบบราชการมีประโยชน์มากมาย เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ลดความซับซ้อนของงานที่ต้องทำซ้ำ ๆ การตัดสินใจที่รวดเร็วและแม่นยำมากขึ้น และการลดความเสี่ยงในการเกิดความผิดพลาดจากการทำงานของมนุษย์ อย่างไรก็ตาม การนำ AI เข้ามาใช้ในระบบราชการยังมีข้อควรระวังหลายประการ เช่น ความเสี่ยงในการละเมิดความเป็นส่วนตัว: การใช้ AI ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลอาจนำไปสู่การละเมิดความเป็นส่วนตัวของประชาชนได้ ดังนั้นจึงต้องมีการกำหนดนโยบายและมาตรการที่เหมาะสมเพื่อป้องกันการละเมิดดังกล่าว ความเป็นธรรมและความโปร่งใส: การตัดสินใจโดย AI อาจนำไปสู่ปัญหาความไม่เป็นธรรมและขาดความโปร่งใสในกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งอาจทำให้เกิดความไม่พอใจจากประชาชนได้

ความเสี่ยงจากการพึ่งพาเทคโนโลยีมากเกินไป: การพึ่งพา AI มากเกินไปอาจทำให้บุคลากรในหน่วยงานราชการขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจด้วยตนเอง ดังนั้นจึงควรมีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะเหล่านี้อย่างต่อเนื่อง

แนวโน้มในอนาคตของการบริหารจัดการระบบราชการในยุค AI

ในอนาคตการบริหารจัดการระบบราชการในยุค AI คาดว่าจะมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยจะเน้นไปที่การใช้ AI ในการตัดสินใจ การวิเคราะห์ข้อมูล และการบริการประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ยังคาดว่าจะมีการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่สามารถเสริมสร้างการทำงานของระบบราชการให้มีความคล่องตัวและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม การนำ AI เข้ามาใช้ในการบริหารจัดการระบบราชการยังต้องพิจารณาถึงผลกระทบต่อบุคลากรและประชาชน เพื่อให้การใช้เทคโนโลยีนี้เป็นไปอย่างสมดุลและยั่งยืน “การบริหารจัดการระบบราชการในยุค AI” หน่วยงานรัฐที่นำ AI มาใช้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2561)

สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (Immigration Office) หน่วยงานตรวจคนเข้าเมืองในหลายประเทศได้นำ AI มาใช้ในการตรวจสอบและประมวลผลข้อมูลผู้เดินทางเข้าออกประเทศ ระบบ AI สามารถตรวจจับและวิเคราะห์เอกสารการเดินทาง สแกนภาพจากกล้องวงจรปิด และทำการตรวจสอบข้อมูลแบบเรียลไทม์เพื่อระบุบุคคลที่อาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ นอกจากนี้ยังสามารถตรวจจับข้อมูลผู้ที่มีความเสี่ยงสูงหรืออยู่ในรายชื่อเฝ้าระวังได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ

กรมสรรพากร (Revenue Department) ในหลายประเทศ AI ถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการยื่นภาษีของประชาชนและองค์กร AI สามารถตรวจจับการทุจริตหรือความผิดปกติในการยื่นภาษีได้โดยการเปรียบเทียบข้อมูลจำนวนมากอย่างรวดเร็วและแม่นยำ นอกจากนี้ยังสามารถคาดการณ์รายได้ภาษีในอนาคตและช่วยในการวางแผนงบประมาณของรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระทรวงยุติธรรม (Ministry of Justice) AI ถูกนำมาใช้ในระบบศาลและกระบวนการพิจารณา คดีเพื่อช่วยในการวิเคราะห์คดี ศึกษารูปแบบของการกระทำผิด และคาดการณ์ผลลัพธ์ของคดี ระบบ AI สามารถทำงานร่วมกับทนายและผู้พิพากษาในการวิเคราะห์กฎหมายที่ซับซ้อนและข้อมูลคดีเพื่อให้การ ตัดสินใจเป็นไปอย่างรอบคอบและเป็นธรรม

กระทรวงสาธารณสุข (Ministry of Health) หน่วยงานด้านสาธารณสุขในหลายประเทศใช้ AI ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้านสุขภาพ เพื่อคาดการณ์การแพร่ระบาดของโรค วิเคราะห์ประสิทธิภาพของการ รักษา หรือแม้กระทั่งช่วยในการพัฒนาวัคซีนหรือยารักษาโรคใหม่ๆ AI ยังช่วยให้การจัดการทรัพยากร ทางการแพทย์ เช่น เตียงผู้ป่วยหรือเครื่องมือแพทย์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (Police Department) ในหลายประเทศ สำนักงานตำรวจใช้ AI ใน การวิเคราะห์ข้อมูลจากกล้องวงจรปิด การตรวจจับพฤติกรรมที่ผิดปกติ การวิเคราะห์ข้อมูลอาชญากรรมเพื่อ คาดการณ์เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต รวมถึงการติดตามและตรวจจับอาชญากรที่หลบหนี นอกจากนี้ ยังมีการนำ AI มาใช้ในการจัดการทรัพยากรตำรวจเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินได้อย่าง รวดเร็ว

ผลกระทบของการนำ AI มาใช้ในระบบราชการ

การนำ AI มาใช้ในระบบราชการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ลดความซับซ้อนและลดเวลาที่ ใช้ในการดำเนินการต่างๆ นอกจากนี้ยังช่วยลดความผิดพลาดที่เกิดจากการทำงานของมนุษย์ และเพิ่มความ แม่นยำในการตัดสินใจ อย่างไรก็ตาม การใช้ AI ยังต้องคำนึงถึงประเด็นความเป็นส่วนตัว ความเป็นธรรมใน การตัดสินใจ และความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล

การบริหารจัดการระบบราชการในยุค AI

มีข้อดีและข้อเสียที่ควรพิจารณาอย่างรอบด้าน เนื่องจากการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานของหน่วยงานราชการนั้นมีทั้งผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบ ซึ่ง สามารถสรุปได้ดังนี้:

ข้อดีของการบริหารจัดการระบบราชการในยุค AI

เพิ่มประสิทธิภาพและลดขั้นตอนการทำงาน AI สามารถช่วยลดขั้นตอนที่ซับซ้อนและใช้เวลานาน ในการทำงานต่างๆ ในระบบราชการ เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนมาก การตรวจสอบเอกสาร หรือการ ดำเนินงานด้านบัญชี โดยสามารถทำงานเหล่านี้ได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ ทำให้ประหยัดเวลาและ ทรัพยากร (Choi, S., & Lee, K., 2020)

ลดความผิดพลาดจากการทำงานของมนุษย์ AI มีความสามารถในการประมวลผลข้อมูลอย่าง แม่นยำ ซึ่งช่วยลดความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากความล้า หรือความไม่สมบูรณ์ในการทำงานของมนุษย์ ซึ่ง มีความสำคัญในการดำเนินงานของหน่วยงานราชการที่ต้องการความถูกต้องสูง

การตัดสินใจที่มีข้อมูลสนับสนุน AI สามารถวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนมากและซับซ้อนเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารในระบบราชการได้อย่างแม่นยำและรวดเร็ว ทำให้การตัดสินใจเป็นไปตามข้อมูลและหลักฐานที่ชัดเจน

บริการประชาชนอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง

AI ช่วยให้บริการประชาชนเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การตอบคำถามผ่านระบบตอบรับอัตโนมัติ (chatbot) การประมวลผลคำขอเอกสาร หรือการให้บริการข้อมูลต่าง ๆ โดยไม่จำเป็นต้องรอการตอบสนองจากเจ้าหน้าที่

การจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

AI สามารถช่วยในการจัดการและวางแผนทรัพยากรของหน่วยงานราชการ เช่น การจัดสรรบุคลากร การบริหารจัดการงบประมาณ หรือการวางแผนโครงการต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า (Deloitte, 2018)

ข้อเสียของการบริหารจัดการระบบราชการในยุค AI

ความเสี่ยงต่อความเป็นส่วนตัวและข้อมูลส่วนบุคคล

การใช้ AI ในการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลอาจนำไปสู่การละเมิดความเป็นส่วนตัวของประชาชน หากไม่มีการควบคุมและรักษาความปลอดภัยของข้อมูลอย่างเพียงพอ (Kankanhalli, A., Charalabidis, Y., & Mellouli, S., 2019)

ความเป็นธรรมและความโปร่งใสในการตัดสินใจ การตัดสินใจโดย AI อาจขาดความเป็นธรรมและโปร่งใส เนื่องจากอัลกอริทึมของ AI อาจมีอคติที่เกิดจากข้อมูลที่นำมาฝึกสอน (bias) ซึ่งอาจนำไปสู่การตัดสินใจที่ไม่เป็นธรรม หรือการเลือกปฏิบัติที่อาจไม่สอดคล้องกับหลักการของหน่วยงานราชการ

ความเสี่ยงจากการพึ่งพาเทคโนโลยีมากเกินไป การพึ่งพา AI ในการทำงานมากเกินไปอาจทำให้บุคลากรขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจด้วยตนเอง ซึ่งอาจทำให้เกิดการสูญเสียความสามารถในการจัดการสถานการณ์ที่ซับซ้อนหรือไม่คาดคิด

การปรับตัวของบุคลากร การนำ AI เข้ามาใช้ในการบริหารราชการต้องมีการปรับปรุงทักษะของบุคลากรให้สามารถใช้งานเทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจเป็นความท้าทายในการฝึกอบรมและพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากร

ต้นทุนในการนำ AI มาใช้ การพัฒนาและนำ AI เข้ามาใช้ในการบริหารราชการอาจมีต้นทุนสูง ทั้งในด้านการพัฒนาเทคโนโลยี การบำรุงรักษา และการฝึกอบรมบุคลากร ซึ่งหน่วยงานราชการต้องพิจารณาถึงความคุ้มค่าและผลกระทบทางการเงินที่อาจเกิดขึ้น

สรุป

ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานของระบบราชการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ลดความซับซ้อน และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำยิ่งขึ้นครอบคลุมถึงความเป็นมาของการนำ AI เข้ามาใช้ในการบริหารราชการ การปรับตัวของระบบราชการในยุค AI ประโยชน์และข้อควรระวังในการนำ AI มาใช้ ตลอดจนแนวโน้มในอนาคตของการบริหารจัดการระบบราชการ โดย AI มีบทบาทสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน การวิเคราะห์ข้อมูล และการบริการประชาชน อย่างไรก็ตาม การนำ AI เข้ามาใช้ในงานยังต้องพิจารณาถึงผลกระทบต่อความเป็นส่วนตัว ความเป็นธรรมในการตัดสินใจ และการพัฒนาทักษะของบุคลากรอย่างรอบด้านการบริหารจัดการระบบราชการในยุค AI เป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ซึ่งหลายหน่วยงานของรัฐได้เริ่มนำมาใช้เพื่อตอบสนองต่อความท้าทายใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น การประยุกต์ใช้ AI ในงานต่างๆ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ลดความซับซ้อน และช่วยให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งถือเป็นก้าวสำคัญในการพัฒนาระบบราชการให้ทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น ในอนาคต การบริหารจัดการระบบราชการในยุค AI คาดว่าจะมีการพัฒนาและขยายการใช้งาน AI อย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นให้การทำงานของระบบราชการมีความคล่องตัว ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ขณะเดียวกันก็ต้องมีการควบคุมและปรับใช้เทคโนโลยีอย่างสมดุล เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมและประชาชน งานการบริหารจัดการระบบราชการในยุค AI ก็จะมีทั้งข้อดีและข้อเสียดังนั้น ก็จะอยู่ที่ดุลพินิจของการดำเนินการและการตรวจสอบควบคุมให้เกิดความเหมาะสมต่อไปการบริหารจัดการระบบราชการในยุค AI มีทั้งข้อดีที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความแม่นยำในการทำงาน และข้อเสียที่ต้องระมัดระวัง เช่น ความเสี่ยงต่อความเป็นส่วนตัว ความเป็นธรรม และความยั่งยืนของการใช้เทคโนโลยีในระยะยาว ดังนั้นการนำ AI มาใช้ในระบบราชการจึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบและสมดุล เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทั้งหน่วยงานและประชาชน

เอกสารอ้างอิง

กรมการปกครอง. (2562). รายงานการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐในยุคดิจิทัล.

กรุงเทพฯ : สำนักงานพัฒนาระบบราชการ.

ชัยวัฒน์, ทองสุข. (2563). การใช้ปัญญาประดิษฐ์ในระบบราชการ: ผลกระทบและโอกาส. วารสารรัฐประศาสนศาสตร์, 17(2), 45-62.

ณัฐพงษ์วารีประเสริฐ และ ณรงค์ ลำดัย. (2552). ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence). กรุงเทพฯ: เคทีพีคอมพิวเตอร์คอนซัลท์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2561). การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในหน่วยงานราชการ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.

Choi, S., & Lee, K. (2020). Artificial intelligence in public administration: Opportunities and

challenges. *Public Administration Review*, 80(3), 509 - 522.

<https://doi.org/10.1111/puar.13145>

Deloitte. (2018). AI-augmented government: Using cognitive technologies to redesign public sector work. Deloitte Insights. Retrieved from

<https://www2.deloitte.com/us/en/insights/industry/public-sector/ai-government.html>

Kankanhalli, A., Charalabidis, Y., & Mellouli, S. (2019). Artificial intelligence and the public sector: Opportunities and challenges for public governance. *Government Information Quarterly*, 36(2), 329-335. <https://doi.org/10.1016/j.giq.2019.01.003>

รัฐบาลกับการเมืองไทยในอนาคต THE FUTURE GOVERNMENT AND THAI POLITICS

พระครูวิรุฬห์วัชรธรรม

Phrakhru Wirun Watcharatham

มะลิ ทิพย์ประจง

Mali Thipprajong

มนีวรรณ จันทรดี

Maneewan Chandee

วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

Phetchaburi Buddhist College

E-mail: thipprajongmali@gmail.com

วันที่รับบทความ: 6 มกราคม 2568; วันที่แก้ไขบทความ: 29 มกราคม 2568; วันที่ตอบรับบทความ: 30 มกราคม 2568

Received: January 6, 2025; Revised: January 29, 2025; Accepted: January 30, 2025

บทคัดย่อ

การเปลี่ยนของสังคมย่อมส่งผลให้ทุกประเทศในโลกนี้ต้อง พยายามสร้างความมั่นคงของประเทศตนเองให้มีความทันสมัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ประเทศไทยก็ถือว่าต้องประสบกับสถานการณ์ดังกล่าว เบื้องต้นในการที่รัฐบาลหรือคณะผู้ที่จะเข้ามาบริหารดำเนินการทางการเมืองก็ต้องมุ่งที่จะสร้างการเมืองที่มีความเข้มแข็งและเป็นที่ยอมรับของประชาชนในประเทศและต่างประเทศ การเมืองไทยในยุคอนาคตผู้นำต้องมีความสามารถและมีความเก่ง ฉลาดสามารถที่จะนำพาประเทศไทยไปสู่การแข่งขันในทุกมิติทั้งด้าน การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีเทคโนโลยี ภาษาต่างๆได้อย่างทันต่อสถานการณ์ของโลก สังคมต้องมีความเท่าเทียมเสมอภาค ความยุติธรรมการเข้าถึงการดูแลแก้ไขปัญหามองต้องเสมอภาคเท่าเทียมกันไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเพศหรือการถูกปฏิบัติก็ต้องไม่เลือกปฏิบัติกับคนอื่นและคนนอกประเทศด้วยการเมืองต้องปราศจากการทุจริตคอร์รัปชัน สามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลาที่มีปัญหาได้อย่างชัดเจนโปร่งใส

คำสำคัญ: รัฐบาล,การเมืองไทย,อนาคต

Abstract

Social changes have caused every country in the world to try to create stability for their own country to be modern and continuously develop. Thailand is considered to have to face such a situation. Initially, the government or the group that will come to administer politics must aim to create politics that are strong and accepted by the people in the country and abroad. In Thai politics in the future, the leader must be capable and smart enough to lead Thailand to compete in every dimension, whether it is education, religion, culture, traditions, technology, and various languages, in line with the world situation. Society must have equality, justice, access to care and problem solving must be equal, whether it is a matter of gender or treatment, it must not violate the rights of others and people outside the country. Politics must be free from corruption, can be inspected at any time when there is a problem, clearly and transparently.

Keywords: government, Thai politics, future

บทนำ

การเปลี่ยนของสังคมย่อมส่งผลให้ทุกประเทศในโลกนี้ต้อง พยายามสร้างความมั่นคงของประเทศตนเองให้มีความทันสมัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ประเทศไทยก็ถือว่าต้องประสบกับสถานการณ์ดังกล่าว เบื้องต้นในการที่รัฐบาลหรือคณะผู้ที่จะเข้ามาบริหารดำเนินการเมืองก็ต้องมุ่งที่จะสร้างการเมืองที่มีความเข้มแข็งและเป็นที่ยอมรับของประชาชนในประเทศและต่างประเทศ (World Bank, 2021) การเมืองไทยในยุคอนาคตผู้นำต้องมีความสามารถและมีความเก่ง ฉลาดสามารถที่จะนำพาประเทศไทยไปสู่การแข่งขันในทุกมิติทั้งด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีเทคโนโลยี ภาษาต่าง ๆ ได้อย่างทันต่อสถานการณ์ของโลก (International Monetary Fund (IMF), 020). สังคมต้องมีความเท่าเทียมเสมอภาค ความยุติธรรมการเข้าถึงการดูแลแก้ไขปัญหาต้องเสมอภาคเท่าเทียมกันไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเพศหรือการถูกปฏิบัติก็ต้องไม่เลือกปฏิบัติคนอื่นและคนนอกประเทศด้วยการเมืองต้องปราศจากการทุจริตคอร์รัปชันสามารถตรวจสอบได้ทุกเวลาที่มีปัญหาได้อย่างชัดเจนโปร่งใสรัฐและการเมืองไทยกับความท้าทายก่อนภาวะปกติใหม่ไม่มั่นคงของระบบสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และกฎหมายของไทยใน 8 ประเด็น ดังนี้ (กระทรวงการต่างประเทศ, 2020)

1. การศึกษาที่บกพร่องในมาตรฐานและคุณภาพและโอกาสในการเข้าถึงเป็นปัญหาฝังลึกเชิงโครงสร้างในสังคมไทยมานาน แม้ว่าประเทศไทยจะมีการริเริ่มการปฏิรูปการศึกษาสมัยใหม่ตั้งแต่รัชกาลที่ 5 แต่ในปัจจุบันการศึกษาของไทยก็ยังบกพร่องในเรื่องของมาตรฐานและความเหลื่อมล้ำ ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ใน

เชิงโอกาสที่จะเข้าไปถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ อันส่งผลให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับกำลังแรงงานในการพัฒนาประเทศได้

2. สังคมสืบสถานะ คนธรรมดาขยับสถานะภาพทางสังคมได้ยาก โครงสร้างสังคมไทยมาจากเกษตรกรรม อันเป็นสังคมที่พึ่งพาอาศัย มีเครือญาติ มีผู้มีบุญคุณ แม้ว่าปัจจุบันจะมีความเจริญทางเศรษฐกิจและมีเทคโนโลยีต่าง ๆ แต่โครงสร้างสังคมแบบสืบสถานะก็ยังมีอยู่อย่างยาวนาน ยากที่จะปรับเปลี่ยน

3. รัฐมีพื้นที่บทบาทใหญ่โต แต่พื้นที่แสดงออกทางการเมืองของประชาชนแคบเล็ก ประเทศไทยมีประชาธิปไตยมาเกือบ 90 ปี พบว่า พื้นที่ของบทบาทภาครัฐใหญ่โตมาก รัฐมีหน่วยงานราชการหลายหน่วยงาน มีกฎหมายหลายพันฉบับ แต่ขณะเดียวกันพื้นที่ที่จะให้ประชาชนที่จะแสดงออกซึ่งสิทธิและเสียงของความต้อการยังแคบเล็ก โดยการแสดงออกทางการเมืองของประชาชน ส่วนใหญ่คือการชุมนุมประท้วงต่อต้าน

4. การตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจอับโดยของทั้งสามฝ่ายไม่มีประสิทธิภาพในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จนถึงรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้กำหนดให้มีการจัดตั้งองค์กรอิสระขึ้นมา เพื่อเพิ่มการตรวจสอบให้มีความเป็นกลางแต่ผลการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าการถ่วงดุลอำนาจยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

5. ไม่มีดุลอำนาจที่ดีระหว่างรัฐ ทู และสังคม ดุลอำนาจในสังคมไทย คือ อำนาจรัฐ อำนาจทุน อำนาจสังคม ยังไม่มีความเป็นดุลยภาพ เนื่องจากสังคมยังอ่อนแอ ในขณะที่ทุนมีความแข็งแกร่งมากขึ้น ภาครัฐเองก็อ่อนแอตามไปด้วยเช่นกัน

6. เศรษฐกิจเสรีที่เหลื่อมล้ำในโอกาสและความสามารถในการเข้าถึงทรัพยากรเศรษฐกิจเสรียังมีความเหลื่อมล้ำ ประกอบกับโครงสร้างเงื่อนไขในตัวนโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องก็ได้เอื้อให้เกิดโอกาสที่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงทรัพยากรอย่างเท่าเทียม

7. ระบบกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายไม่มีคุณภาพ ระบบกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายของไทยยังมีข้อบกพร่องหลายประการ ซึ่งควรดำเนินการแก้ไขโดยเร็ว

8. กระบวนการยุติธรรมขั้นต้นด้อยประสิทธิภาพ สิ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับประชาชน คือ กระบวนการยุติธรรมขั้นต้น ซึ่งก็คือการปฏิรูปตำรวจ จากการศึกษาพบว่าก็ยังไม่มีการปฏิรูปตำรวจเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าการเมืองไทยก่อนยุคโควิด 19 มีความเสี่ยง 6 ประการ ที่จะป็นรัฐล้มเหลว คือ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2021)

1) ความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างกลุ่มทุนศักดินาอนุรักษนิยมกับกลุ่มเสรีนิยมประชาธิปไตยใหม่

2) รัฐสภาไม่สามารถหาทางออกให้แก่ความขัดแย้งอย่างสันติและจัดสรรทรัพยากรที่มีจำกัดให้แก่กลุ่มผลประโยชน์ที่หลากหลาย

3) รัฐบาลอ่อนแอ ไม่สามารถที่จะขับเคลื่อนนโยบายที่แก้ปัญหาเชิงโครงสร้างของประเทศที่ฝังรากลึกได้อย่างต่อเนื่องและได้ผล

4) พรรคการเมืองที่เป็นกลไกที่ระดมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างกว้างขวาง ในกระบวนการพัฒนานโยบายอย่างมีประสิทธิภาพ

5) การพลิกกลับมาใช้อำนาจทางการเมืองของกลุ่มทหาร ข้าราชการ และศักดินา

6) ความแตกต่างทางอุดมการณ์ความคิดเห็นและค่านิยมทางการเมืองของคนต่างรุ่นต่างวัย ปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อนั่นคงของรัฐและการเมืองไทยในภาวะปกติใหม่

ผู้วิจัยได้นำเสนอว่าในยุคปกติใหม่หรือยุคโควิด 19 มีสาเหตุหลักที่ทำให้ความมั่นคงของรัฐและการเมืองไทยเปลี่ยนแปลง แต่เป็นสถานการณ์ที่เป็นการซ้ำเติมหรือเร่งให้ประเทศไทยได้รับผลกระทบมากขึ้นจากปัจจัยสำคัญ 8 ประการ ดังนี้ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2021)

1. ภูมิรัฐศาสตร์ของการเมืองระหว่างประเทศที่เปลี่ยนไป สถานการณ์โลกปัจจุบันจะเห็นได้ว่าจีนมีอิทธิพลทางการเมืองและเศรษฐกิจมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งเป็นการคุกคามผลประโยชน์เดิมของกลุ่มประเทศตะวันตก โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา ประเทศไทยจึงควรวางตัวเป็นกลาง ไม่เข้าไปร่วมในความขัดแย้งดังกล่าว รวมถึงความขัดแย้งในตะวันออกกลาง และความขัดแย้งระหว่างรัสเซียกับยูเครน ในขณะเดียวกันความศรัทธาหรือความน่าเชื่อถือขององค์การระหว่างประเทศก็ลดลง มีการขยายตัวของกระแสความคิดชาตินิยมและอุดมการณ์ทางการเมืองฝ่ายขวาจัด รวมถึงประชาธิปไตยของโลกกำลังเสื่อมถอย จากรายงานของ Economist Intelligence Unit พบว่า Democracy Index ในปี 2563 มีประเทศที่มีประชาธิปไตยร้อยละ 49.4 ส่วนประเทศที่เหลือก็เป็นพวกเผด็จการกึ่งเผด็จการ ต่อมาในปี 2564 ประเทศที่มีประชาธิปไตยก็ลดลงอีก อยู่ที่ร้อยละ 45.7 หรือประมาณร้อยละ 46 ก็แสดงว่าประชาธิปไตยมีความถดถอยเรียกว่า หลายประเทศก็เริ่มมีการการคุกคามสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากขึ้นเรื่อย ๆ

2. ภาวะโลกร้อนและโรคระบาดร้ายแรง ขณะเดียวกันภัยคุกคามความมั่นคงอีกประการหนึ่งคือ ภาวะโลกร้อนและโรคระบาด ซึ่งเป็น สถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกประเทศทั่วโลก น้ำสะอาดจะมีน้อยลง เนื่องจากโลกร้อนขึ้น จึงมีปฏิกิริยาผกผันกับน้ำแข็งขั้วโลกทำให้ละลายไปเรื่อย ๆ ส่งผลต่อปัญหาสุขภาพมากขึ้น โดยเฉพาะประเทศในโซนร้อน ก็เกิดเชื้อโรคระบาดสายพันธุ์ใหม่ๆ เกิดขึ้นมากมาย เช่นเดียวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่มีการพัฒนาเป็นสายพันธุ์ต่าง ๆ มากขึ้นในปัจจุบัน

3. โครงสร้างเศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนไป การระบาดของโควิด 19 ทำให้รัฐบาลของหลายประเทศเข้าไปแทรกแซงจัดการเศรษฐกิจมากขึ้นในลักษณะที่ต่างกันไป บางประเทศเน้นการรักษา

ผลประโยชน์ของชาติตน เรียกว่า เศรษฐกิจชาตินิยม(Managed National Capitalism) บางประเทศหันไปส่งเสริมระบบทุนนิยมเพื่อคนจน ทุนนิยมเพื่อสิ่งแวดล้อมทุนนิยมเพื่อสุขอนามัยโลก และทุนนิยมที่เคียงคู่เศรษฐกิจพอเพียง มีข้อสังเกตว่า วิฤตครั้งนี้ไม่ใช่วิฤต เศรษฐกิจ แต่เป็นวิฤตด้านสาธารณสุข และมีผลกว้างไกลมากไปทั่วโลก จึงควรปรับแนวคิดเศรษฐกิจโลกจากโลกาภิวัตน์ คือ ลดความสำคัญแก่การขยายตัวทางเศรษฐกิจลงและให้ความสำคัญมากขึ้นแก่การมีสุขภาวะที่ดี ควบคู่กับการมีเศรษฐกิจที่ดี

4. ลัทธิทางการเมืองเศรษฐกิจในโลกกำลังเปลี่ยนไป การขยายตัวของกระแสความคิดชาตินิยมและอุดมการณ์ทางการเมืองฝ่ายขวาจัดในประเทศยุโรปตะวันตกและสหรัฐอเมริกา นับแต่เกิดภาวะเศรษฐกิจถดถอยในปี 2561 นำไปสู่ความขัดแย้งเกลียดชังกันที่รุนแรงมากขึ้นระหว่างคนต่างสีผิวและชาติพันธุ์ในหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมนี อีกทั้งความสามารถในการจัดการพัฒนาเศรษฐกิจของจีนที่ดี และความด้อยประสิทธิภาพในการบริหารของประเทศในยุโรปตะวันตกและสหรัฐอเมริกา นำไปสู่การเกิดกรอบคิดใหม่ที่เรียกว่า Post-westernism หรือ ความคิดก้าวข้ามตะวันตก โดยให้เหตุผลเชิงประจักษ์ว่า โลกกำลังก้าวออกจากตะวันตกนิยมแบบสุดขั้ว ไปสู่กรอบแนวคิดใหม่ที่ไม่ได้ปฏิเสธตะวันตกแต่เลือกดึงเอาสิ่งที่ดี สิ่งที่มีคุณค่าจากตะวันออกมาผสมผสานใช้

5. การปฏิวัติอุตสาหกรรม ครั้งที่ 4 และการมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันระบบอัตโนมัติและปัญญาประดิษฐ์จะถูกนำมาใช้มากขึ้นในอุตสาหกรรมมีผลทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบการจ้างงาน สภาพแวดล้อมของการทำงาน วิธีการทำงานที่ยืดหยุ่นหลากหลายมีการประมาณการว่าในอนาคตกว่าร้อยละ 60 ของพนักงานบริษัทและหน่วยงานรัฐของไทย เวียดนาม อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์มีความเสี่ยงที่จะไม่มีงานทำในขณะที่มีงานใหม่หลายอย่างเกิดขึ้น ในขณะที่งานแบบเก่าที่ใช้ทักษะต่ำกำลังจะหายไปและถูกทดแทนด้วยงานและการทำงานแบบใหม่จะเกิดขึ้น ควบคู่ไปกับความรู้ และทักษะการทำงานในโลกของการทำงานแบบใหม่จะเกิดปรากฏการณ์การปรับเปลี่ยนและยกระดับเพื่อรองรับทักษะใหม่ในอนาคต รวมถึงการขาดแคลนทุนมนุษย์ที่มีทักษะแห่งอนาคต (Skill shortage) จะทำให้เกิดสงครามแย่งชิงคนเก่ง (Talent war) ประเทศต่าง ๆ จะมีการออกแบบนโยบายเพื่อดึงดูดและแย่งชิง คนที่มีทักษะแห่งอนาคตไปทำงาน

6. ความยากจนและความเหลื่อมล้ำ ความยากจนและความเหลื่อมล้ำจะเป็นปัญหาที่สลับซับซ้อนมากขึ้น จะเกิดกระแสเรียกร้องให้รัฐลดความเหลื่อมล้ำมากขึ้น โดยเฉพาะการกดดันให้มีการรับรองรายได้ขั้นต่ำและหลักประกันสุขภาพว่าเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ในขณะเดียวกันปัญหาเรื่องเศรษฐกิจที่จะถดถอยยาวนานต่อเนื่องต่อไป ในอนาคตเกิดปัญหาเรื่องหนี้สินครัวเรือน ความยากจนจะเป็นปัญหาที่ยากต่อการแก้ไข จนในที่สุด คนชั้นสูงและคนชั้นกลางจะเริ่มเห็นพ้องกันว่า การแก้ไขปัญหาความยากจนมีราคาค่าใช้จ่ายสูงมากจนรับไม่ได้ ดังนั้น รัฐต้องไม่ให้ความยากจนหลงเหลืออีกต่อไป ซึ่งประเทศจีนได้คิดและทำเรื่องนี้อยู่ในปัจจุบัน

7. ประชากรและความเป็นเมืองและชนบท การที่ประเทศไทยก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุเต็มตัว การอพยพเข้ามาในประเทศไทยของคนต่างชาติที่มากขึ้นตามลำดับ และการที่คนชั้นกลางเริ่มโยกย้ายถิ่นไปอาศัยในชานเมืองและชนบทเป็นสาม ปรางค์การณสำคัญที่จะทำให้โครงสร้างใหม่ของผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมีความหลากหลายมากขึ้นและส่งผลทำให้เกิดความแตกต่างของพฤติกรรมทางการเมืองของคนในแต่ละช่วงวัย ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชนในรูปของการกระจายอำนาจและการรวมอำนาจเป็นไปตามนโยบายสาธารณะมากขึ้น และเป็นไปตามบริบทของแต่ละพื้นที่ ประชาชนโดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงวัยและคนชั้นกลางที่เสียภาษีในอัตราค่อนข้างสูงจะเรียกร้องให้มีการปกครองท้องถิ่นที่มีคุณภาพมากขึ้น ในขณะที่พรรคการเมืองไทยจะไม่ใช้พรรคการเมืองที่มีฐานทางชนชั้นอีกต่อไป แต่จะเป็นพรรคการเมืองที่เป็นตัวแทนของชุดนโยบายที่ตอบสนองคนบางกลุ่ม บางช่วงวัย และขณะที่พรรคการเมืองที่มีแนวคิดฝ่ายซ้ายจะเริ่มหมดพลัง พรรคการเมืองที่มีความคิดฝ่ายขวาจัดและประชานิยมจะเติบโตมากขึ้น

8. เทคโนโลยีและโซเชียลมีเดีย การระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้เกิดวิถีการใช้ชีวิตแบบปกติใหม่(New Normal) เกิดปรากฏการณ์การใช้ชีวิตรูปแบบใหม่ที่ดูย้อนแย้ง (Paradox) กล่าวคือ เกิดการติดต่อสื่อสารเชื่อมโยงกันมากขึ้น (Connectivity) ในสภาพการที่ต้องมีระยะห่างทางสังคม (Social distancing) ในขณะเดียวกันก็ต่างคนต่างอยู่ มีความผูกพันกันน้อยลง สังคมอ่อนแรง และความเชื่อถือความคาดหวัง การปฏิบัติตามกฎหมายน้อยลง มีคนฝ่าฝืนกฎหมายไม่ทำตามและท้าทายกฎหมายมากขึ้นเรื่อย ๆ อาจกลายเป็นค่านิยมสมัยใหม่

เนื้อหา

ความท้าทายของการเมืองไทยหลังภาวะปกติใหม่

ภาครัฐสมัยใหม่ของไทยควรที่จะมีความเป็นรัฐที่ดีและมีความสามารถที่ดี ผู้วิจัยจึงเสนอว่าต่อจากนี้ไปในระยะเวลา 5-10 ปี รัฐไทยควรมี 3 สถานะ คือ (สถาบันพระปกเกล้า, 2021)

- 1) รัฐในฐานะที่เป็นองค์อธิปัตย์ องค์การที่มีอธิปไตยหรือรัฐอธิปไตย
- 2) รัฐในฐานะที่เป็นประชาคมทางการเมืองการปกครอง
- 3) รัฐในฐานะที่เป็นกลไกในการใช้อำนาจรัฐ ซึ่งการที่จะมี 3 สถานะดังกล่าวได้นั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถ 4 ประการ หรือจตุสมรรถนะ ดังนี้

1. รัฐอธิปไตยเข้มแข็งที่ยืดหยุ่น (Resilience State) คือ ความสามารถของรัฐที่จะใช้อำนาจอธิปไตยอย่างชาญฉลาด (Smart) ยืดหยุ่น (Flexibility) และตอบสนองอย่างรวดเร็ว (Speed) ต่อกำลังกดดันจากภายนอกและภายในประเทศที่ขัดแย้งกัน เพื่อ ารรักษาไว้ซึ่งเอกราชและอธิปไตย และรัฐไทยควรมีความสามารถในการรับรู้เข้าใจสถานการณ์ปัญหาได้เร็วและถูกต้อง (Sense) และสามารถกำหนดนโยบายและลงมือปฏิบัติได้เร็วและได้ผลดี (Response)

2. ความเป็นรัฐที่มีความน่าเชื่อถือ (Trustworthy State) เป็นความท้าทายต่อรัฐไทยในยุคหลังโควิด ต้องมีการปลูกฝังกระแสแนวคิดความเป็นชาติเสียใหม่ชาตินิยมในความหมายใหม่การค้นหาคำเป็นชาติของประเทศไทยในยุคหลังโควิด โดยค้นหาคำอัตลักษณ์เอกลักษณ์คุณค่า จิตวิญญาณ และตัวตนของคนไทยที่ไม่ใช่การคลั่งชาติ

3. ความเป็นรัฐที่มีความเป็นธรรม (Fair State) คือ รัฐที่มีรัฐธรรมนูญหรือกติกาทางการเมืองและการปกครองที่เป็นธรรม และมีสถาบันการเมืองที่ควบคุมให้มีการใช้อำนาจรัฐที่เป็นธรรม การมีรัฐธรรมนูญที่เป็นธรรม การมีรัฐสภาที่มีเข้มแข็งที่มีขันติธรรมและความยากจน ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมเป็นความท้าทายที่ยิ่งใหญ่ต่อความเป็นรัฐไทยที่มีความเป็นธรรม

4. ความเป็นรัฐที่ทำให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข (Benevolent State) คือ ความท้าทายที่ยิ่งใหญ่ต่อระบบการบริหารงานภาครัฐ จึงควรหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดความด้อยประสิทธิภาพในการบริหารงานภาครัฐ ได้แก่ ระบบราชการที่ไม่ยึดโยงกับประชาชนมากพอ การเลือกปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐที่ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้รับบริการที่ต่างสถานะและการทุจริตคอร์รัปชันในวงราชการ รวมถึงการไม่กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดวิกฤตการเมืองไทย คือ (ชาติชาย เชิญใหม่, 2564)

- 1) ความเหลื่อมล้ำในอำนาจ โอกาส รายได้ ทรัพย์สิน และศักดิ์ความเป็นมนุษย์
- 2) การทุจริตคอร์รัปชัน ฉ้อราษฎร์บังหลวง
- 3) ความแตกแยกทางความคิดทางการเมืองของคนต่างชนชั้นและภูมิภาค
- 4) การต่อสู้แย่งชิงอำนาจของพรรคและนักการเมือง
- 5) กลุ่มอิทธิพล ผลประโยชน์ กองกำลังส่วนตัวและเครือข่ายอาชญากรในประเทศและข้ามชาติ

6) การปรับอำนาจหน้าที่และวัฒนธรรมการทำงานของภาครัฐที่ไม่เท่ากับการเปลี่ยนแปลงของโลกและประเทศ ซึ่ง 6 ปัจจัยดังกล่าวมาข้างต้น เป็นเงื่อนไขที่ทำให้รัฐบาลไม่มีเสถียรภาพ เนื่องจากต้นตอที่แท้จริงของปัญหายังไม่ได้รับการแก้ไข ด้วยความที่เป็นระบบรัฐแบบรวมศูนย์ มีพื้นที่การเมืองของภาคประชาชนน้อย และสังคมไทย มีโครงสร้างดั้งเดิมแบบสืบสถานะทำให้โอกาสที่จะยกสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนไม่เท่ากัน ในขณะเดียวกันการศึกษาก็ไม่ได้สร้างให้คนมีสำนึกความเป็นพลเมืองที่มีความรอบรู้ มีวินัย มีความรับผิดชอบ และมีความสำนึกทางสังคม โดยจะสร้างให้ประชาชนทำมาหากินเป็นส่วนใหญ่ ทำให้เกิดปัญหานำไปสู่การผูกขาดการใช้อำนาจทางการเมือง ทำให้การกำหนดกฎเกณฑ์หรือกติกาในการทำงานให้มีการตรวจสอบที่ล่าช้า ไม่โปร่งใส ประชาชนไม่มีส่วนร่วม โดยไม่สนใจให้ภาคประชาชนมีความรอบรู้ทางการเมืองสี่ฉากทัศน์อนาคตของการเมืองไทยสำหรับการศึกษาภาพอนาคตของ

การเมืองไทยใน 5 - 10 ปีข้างหน้า สามารถแบ่งออกเป็น 4 ฉากทัศน์ได้แก่ ฉากทัศน์การเมืองในวังวน ฉากทัศน์การเมืองที่แตกแยก ฉากทัศน์การเมืองประนีประนอมอำนาจ และฉากทัศน์การเมืองประชาธิปไตยใหม่ดังนี้

1. ฉากทัศน์การเมืองในวังวน ฉากทัศน์นี้ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า ใน 1-2 ปีข้างหน้า ถ้าการเมืองไทยไม่มีการปฏิรูปอย่างเป็นระบบ ภาคราชการไม่มีการปฏิรูปอย่างเป็นรูปธรรมและภาคประชาชนไม่มีการเคลื่อนไหวผลักดันการปฏิรูปประเทศอย่างแท้จริง การเมืองยังคงเป็นเรื่องของกลุ่มผลประโยชน์และพรรคการเมืองที่ต่อสู้ขัดแย้งกันไปอีก 2-3 ปี นับตั้งแต่ปี 2564 การเมืองไทยจะตกอยู่ในสภาพการเมืองแบบวังวน มีการแย่งชิงอำนาจการนำของกลุ่มที่มีผลประโยชน์และอิทธิพลอำนาจทางการเมือง ทำให้การเมืองไทยไม่สามารถก้าวข้ามออกจากวังวนของการเมืองไทยนี้ได้อย่างสันติ

2. ฉากทัศน์การเมืองที่แตกแยก ฉากทัศน์นี้ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า การปฏิรูปการเมืองเป็นไปอย่างล่าช้าจนอาจเกิดความขัดแย้งที่รุนแรงระหว่างกลุ่มที่ต้องการขับไล่รัฐบาลสืบทอดอำนาจ ต้องการร่างรัฐธรรมนูญใหม่และต้องการปฏิรูปสถาบันกับกลุ่มที่สนับสนุนรัฐบาลในปัจจุบัน ซึ่งอาจเกิดขึ้นภายใน 2 ปีนี้ และอาจนำไปสู่การเป็นรัฐล้มเหลวได้

3. ฉากทัศน์การเมืองประนีประนอมอำนาจ ฉากทัศน์นี้ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่าภายหลังจากผลลัพธ์ของฉากทัศน์ที่ 2 การเมืองที่แตกแยก เกิดผลกระทบเชิงลบต่อประชาชน ทั้งในเรื่องของการมีผู้เสียชีวิตบาดเจ็บจากการปะทะ การถูกลิดรอนสิทธิ เสรีภาพ เมื่อรัฐบาลทหารที่เข้ามาบริหารประเทศภายหลังจากการรัฐประหารจะถูกกดดันด้วยภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ภาคธุรกิจเอกชนได้รับผลกระทบต่อเนื่อง สังคมทุกภาคส่วนจะกดดันให้ผู้นำทหารในรัฐบาลต้องตัดสินใจในการแก้รัฐธรรมนูญ โดยมีที่มาจากประชาชน และจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปใหม่ภายใน 2-3 ปี แต่หากผู้นำทหารไม่เห็นความสำคัญของแรงกดดันจากประชาชนทุกภาคส่วน ประเทศก็จะอยู่ภายใต้ผลพวงจากฉากทัศน์ที่ 2 ที่การเมืองไทยมีความแตกแยกขัดแย้งรุนแรงไปอย่างยาวนานหลายปี

4. ฉากทัศน์การเมืองประชาธิปไตยใหม่ฉากทัศน์นี้ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจและการเมืองของโลกที่กำลังเกิดขึ้น และชีวิตหลังภาวะปกติใหม่ได้ปรับเปลี่ยนวิถีการดำรงชีวิตและทัศนคติต่อการเมือง ประชาชนต้องการการเมืองที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศและตอบสนองความต้องการของคนทุกกลุ่ม การเมืองจะไม่ใช่ว่าเรื่องที่มีตัวละครหลักที่เป็นกลุ่มความคิดก้าวหน้าที่จะเปลี่ยนแปลงประเทศกับกลุ่มความคิดอนุรักษนิยมที่ปกป้องผลประโยชน์ที่ฝังลึกในสังคมอีกต่อไป จะเป็นการเมืองที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ที่คนทุกระดับทุกพื้นที่ ทุกสาขาอาชีพ เข้ามามีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง จะทำให้เกิดแรงกดดันมหาศาลให้มีการปฏิรูปการเมืองครั้งใหญ่ของประเทศที่เป็นการจัดบทบาทหน้าที่และความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการเมืองและระหว่างสถาบันการเมืองกับประชาชน การเมืองประชาธิปไตยใหม่กำลังก่อตัวขึ้นและน่าจะเห็นเป็นรูปเป็นร่างชัดเจนภายในระยะเวลา 5 ปี จากนั้นไปนับจากการเกิดขึ้น

ของฉกทศน์การเมืองแบบประนอมอำนาจ ฉกทศน์ที่เราพึงประสงค์คือ ฉกทศน์ประชาธิปไตยใหม่และฉกทศน์ประนอมอำนาจ เพราะการประนอมอำนาจจะนำไปสู่การสร้างประชาธิปไตยใหม่ได้

สรุป

รัฐบาลกับการเมืองไทยในอนาคต อาจจะมองได้สองลักษณะ 1 คือ อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามระยะเวลาและโอกาสของของโลกยุคสมัยใหม่ ลักษณะที่ 2 คือ อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไปหรืออาจจะยังวนเวียนตามแบบประชาธิปไตยของสังคมดั้งเดิมผสมกับวัฒนธรรมการเมืองต่างประเทศ เพราะการที่รัฐบาลของประเทศไทยบางครั้งก็มาจากการเลือกตั้งบางครั้งก็มาจากการคัดเลือกหรือว่านายกัดดาทัพ ดังนั้น เรื่องรัฐบาลกับการเมืองไทยในอนาคตจึงเป็นเรื่องที่อาจจะกำหนดรูปแบบหรือความชัดเจนได้อย่างอยากยิ่งเกินการคาดการณ์ที่จะวาดฝันได้ในยุคปัจจุบันและอนาคตที่จะมาถึงนี้ได้อย่างแม่นยำและถูกต้อง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการต่างประเทศ. (2020). "วิสัยทัศน์ประเทศไทย 2030: การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและเศรษฐกิจ".
- ชาติชาย เชียงใหม่. (2564). การประชุม public policy forum ประเด็นอนาคตประเทศไทยในมิติ ครึ่ง 10 ข้ออนาคตประเทศไทยมิติการเมืองที่ 5.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2021). "การพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองในอนาคตของประเทศไทย".
- สถาบันพระปกเกล้า. (2021). "การเมืองไทยในอนาคต: แนวโน้มและความท้าทาย", 2021.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2021). "แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13".
- Asian Development Bank (ADB), "Political and Economic Trends in Southeast Asia: Focus on Thailand", 2021.
- International Monetary Fund (IMF), (2020). "Thailand: Building a Sustainable Political Future.
- World Bank. (2021). "Thailand Economic Monitor: The Future of Thailand's Politics and Economy".

แนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัย

ตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่

GUIDELINES FOR DEVELOPING THE ROLE OF MONKS IN SUKHOTHAI PROVINCE ACCORDING TO MODERN ORGANIZATIONAL MANAGEMENT PRINCIPLES

พระครูโอภาสธรรมรักษ์ (ชินกร เจียรณัย)

Phrakhru Opasthammarat Chinnakon Chiaranai

มหาวิทยาลัยเกริก

Krik University

E-mail: Ladyhappylyfe88@gmail.com

วันที่รับบทความ: 6 มกราคม 2568; วันที่แก้ไขบทความ: 29 มกราคม 2568; วันที่ตอบรับบทความ: 31 มกราคม 2568

Received: January 6, 2025; Revised: January 29, 2025; Accepted: January 31, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) เพื่อศึกษาบทบาทแนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่ 2) เพื่อศึกษาระดับแนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่

วิธีการดำเนินการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 20 รูป/คน ประกอบด้วยพระสงฆ์ที่เชี่ยวชาญและมีองค์ความรู้เกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ในเขตจังหวัดสุโขทัยตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่

ผลการวิจัยพบว่า

ด้านการศึกษาวิเคราะห์แนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่ตลอดจนระดับแนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่

1. การศึกษาแนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยเน้นให้ความสำคัญในด้านการศึกษาทางปริยัติธรรมแผนกบาลีศึกษา เช่น โครงการ 1 ตำบล 1 มหาเปรียญ และแนวทางการพัฒนาใน

ด้านการศึกษาคณะสงฆ์เป็นไปในทางที่ดี ทำให้พระสงฆ์สามเณรได้รับการศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรมอย่างทั่วถึง

2. ด้านบูรณาการยุคใหม่ที่ส่งผลต่อกระบวนการแนวทางการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ให้มีความสะดวกสบายในการเผยแพร่ธรรมะทางเทคโนโลยีและประชาชนสามารถร่วมบุญได้อย่างทั่วถึงโดยการใช้เทคโนโลยีทำให้พุทธศาสนิกชนเข้าถึงธรรมะได้ง่ายทุกที่ทุกเวลา ซึ่งเป็นการตอบรับที่ดีทั้งความร่วมมือจากคณะสงฆ์ทุกฝ่ายเป็นอย่างดี

3. การจัดแข่งขันด้านการบริหารของคณะสงฆ์ ตำบลแต่ละอำเภอ โดยเน้นการศึกษาเป็นหลัก เช่น ด้านความรู้ความสามารถ จัดให้มีการอบรม เช่น ค่ายพุทธบุตร และการศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ พระธรรมเทศนาขั้นพื้นฐาน เพื่อการเติบโตในอนาคตต่อไป และมีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านออนไลน์ ผสมผสานแบบเดิม และแบบออนไลน์เป็นต้น

4. มีการส่งเสริมแนะนำแนะแนวให้ผู้มีความรู้ความสามารถ ต่อยอดเข้าถึงพระธรรมได้ในระดับต้นจนถึงระดับสูงได้ โดยจัดโครงการอบรมการใช้สื่อออนไลน์ อย่างมีประสิทธิภาพ ให้ทันยุคทันสมัยตามสถานการณ์

5. แนวทางการพัฒนาบทบาท ของพระสงฆ์ ตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่ มีหลักการพัฒนาให้สอดคล้องกับยุคสมัย ทำให้พระสงฆ์ต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มขึ้น เพื่อนำไปใช้ในการเผยแผ่ธรรมะให้ทันกับยุคสมัย ส่วนพระสงฆ์ที่สูงอายุยังขาดความรู้ความเข้าใจในด้านเทคโนโลยีทางคณะสงฆ์จัดโครงการส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการศึกษา ด้านเทคโนโลยีมากขึ้น

6. ส่งเสริมให้พระสงฆ์ศึกษาด้านกฎระเบียบของสงฆ์เพิ่มเติม ตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ ในข้อกฎหมายมากยิ่งขึ้น แต่ยังขาดทุนทรัพย์ ที่จะสนับสนุน เช่น อุปกรณ์ บุคลากร ที่จะส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้ให้กับพระสงฆ์ไม่เพียงพอ เป็นต้น

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา , บทบาทพระสงฆ์ , การจัดการองค์การ

ABTRACT

The objectives of this research are: 1. To study the role and guidelines for developing the role of monks in Sukhothai Province according to the principles of modern organizational management. 2. To study the level of guidelines for developing the role of monks in Sukhothai Province according to the principles of organizational management in the modern new era 3. To suggest guidelines for developing the role of monks in Sukhothai Province according to modern organizational management principles

How to conduct research this research is a mixed method research between quantitative research and qualitative research by using questionnaires and in-depth interview

and small group discussions (Focus Group) of key informants by in-depth interviews. One group is a group of experts and has knowledge about Guidelines for developing the role of monks in Sukhothai Province according to modern organizational management principles.

The research results found that

The educational aspect analyzes the guidelines for developing the role of monks in Sukhothai Province according to the principles of modern organization management, as well as the level of guidelines for developing the role of monks in Sukhothai Province according to the principles of modern organization management.

1. Studying the guidelines for developing the role of monks in Sukhothai province, emphasizing the importance of disciplinary education in the Pali studies department, such as the 1 Tambon 1 Dhamma scholars Project, and the development guidelines for monastic education are in a good way. This allows monks and novices to receive both worldly and religious education thoroughly.

2. Integration aspect of the new era that affects the process and guidelines for developing the role of monks to be convenient in disseminating Dhamma through technology and allowing people to participate in merit thoroughly. By using technology, Buddhists can easily access Dhamma anywhere, anytime. This was a good response, including good cooperation from the Sangha on all sides.

3. Organization of administrative competitions for the Sangha Each sub-district By focusing mainly on education such as knowledge and abilities Provide training such as Buddha but Camp and the study of Buddhism on Sundays. Whether it is learning Basic sermon for further future growth and there is online advertising and public relations Original mix and online etc.

4. There is promotion and guidance for those with knowledge and ability. Continuing to gain access to the Dhamma at the primary level up to a high level By organizing a training project on the use of online media efficiently To keep up with the modern era according to the situation.

5. Guidelines for developing the role of monks according to modern organizational management principles. There are principles of development that are consistent with the times. This causes monks to study and gain more knowledge. To be used in propagating Dhamma in keeping with the times but the elderly monks, they still lack knowledge and

understanding of technology. The Sangha has organized a project to promote it. and support education more technology.

6. Encourage monks to study additional monastic regulations. According to the principles of modern organization management to have knowledge and understanding in more legal matters. But there is no budget that will support, such as equipment and personnel to promote and transfer knowledge to monks is not enough, etc.

Keywords: Development guidelines, roles of monks, organizational management

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเป็นผลมาจากทางด้านเศรษฐกิจและสังคมทำให้ค่านิยมขนบธรรมเนียมประเพณีเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากมนุษย์แต่ละคนจะมีประสบการณ์ตรงตั้งแต่เริ่มต้นของชีวิตที่ต่างมีความแตกต่างกันมีวิถีการดำเนินชีวิตในแต่ละช่วงวัยที่แตกต่างหลากหลายโดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์ การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วก่อให้เกิดการตัดสินใจและบทบาทหน้าที่ที่ต่อสู้สังคมขนาดใหญ่ในระดับประเทศได้ (อิศฐชาพัฒน์ ยุกตานนท์, 2565: 1)

ปัจจุบัน ได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง ผู้คนในสังคมทั้งเด็กและผู้ใหญ่สามารถที่จะเข้าถึงเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ได้อย่างสะดวกมากขึ้น แต่เนื่องด้วยปัจจุบันทั่วโลกกำลังเผชิญกับสถานการณ์การแพร่กระจายเชื้อ COVID-19 จึงทำให้การเว้นระยะห่างทางสังคมถูกนำมาเป็นข้อกำหนดที่ส่งผลต่อการทำกิจกรรมของผู้คนในหลายประเภท (อิศฐชาพัฒน์ ยุกตานนท์, 2565: 510)

ตามข้อกำหนดของสำนักส่งเสริมสุขภาพพระมอญามัยกระทรวงสาธารณสุข คือ การสร้างวัดให้ เป็นสถานที่เกื้อหนุนต่อกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพของทั้งพระภิกษุ สามเณร และพุทธศาสนิกชนด้วยความเกื้อกูลของชุมชนโดยหลักการ “5 ร.” คือ ร่มรื่น ร่มเย็น ร่วมสร้าง ร่วมจิตวิญญาณ และร่วมพัฒนา เพื่อการแก้ไขปัญหาสุขภาพอนามัยของคน ชุมชน และสังคม ครบถ้วนทั้งสี่สุขภาพะ คือ กาย ใจ สังคม และจิต วิญญาณ และครบครันของความเป็นท้องถิ่นน่าอยู่ บทบาทของพระสงฆ์ในงานด้านสุขภาพจิตไม่ว่าจะเป็น การป้องกันส่งเสริมสุขภาพจิต หรือการบำบัดรักษาผู้มีปัญหาสุขภาพจิตมีอิทธิพลอย่างมากทั้งในด้านบวกและด้านลบทั้งเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมและอาจไม่เป็นที่ยอมรับของคนในอีกสังคมหนึ่งก็ได้ (พระประวิทย์ ธมมวโร (บุญเต็ม), 2562: 2)

พระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทหน้าที่ทั้งทางโลกและทางธรรม พระสงฆ์มิใช่มีบทบาทและหน้าที่เฉพาะพิธีกรรมทางศาสนาเพียงอย่างเดียวตามความเข้าใจของคนส่วนใหญ่ ในขณะที่พระสงฆ์ต้องประพฤติปฏิบัติตนตามพระธรรมวินัย ท่านยังมีความสามารถในการเป็นผู้นำด้านการบริหาร การช่วยเหลือสังคมเพื่อประโยชน์สุขแก่ชาวโลก (จริยา จิตฺพร, 2554 อ้างถึงใน พระมหาพงศ์ทราทิพย์ ก้องเสียง, 2563: 4)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทแนวทางการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่
2. เพื่อศึกษาระดับแนวทางการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและมืองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่ จำนวน 20 รูป

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พระสงฆ์ในเขตพื้นที่จังหวัดสุโขทัย จำนวน 2,684 รูป (ข้อมูล ณ วันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุโขทัย) โดยกลุ่มตัวอย่างในการทำแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นประชากรที่ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความครบถ้วนครอบคลุมและคำนวณหาจำนวนตัวอย่างตามสูตร ทาโร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็น พระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัย เป็นจำนวนทั้งหมด 400 รูป (Taro Yamane) (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2545: 13) และกลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์ที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 20 รูป

เครื่องมือที่ใช้เพื่อการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (Interview) โดยดำเนินการ ดังนี้

แบบสอบถาม (การวิจัยเชิงปริมาณ Questionnaire)

1. ส่วนประกอบของแบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง พรรษา ในพื้นที่มีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check list) เป็นมาตรานามบัญญัติ (Nominal scale) และเรียงลำดับ (Ordinal scale)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์สังเคราะห์ แนวทางการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่ จำนวน 4 ด้าน ด้านศึกษาการพัฒนา ด้านการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ ด้านบทบาทของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยและด้านการพัฒนาพระสงฆ์ตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่ด้วยเทคโนโลยี มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมี 5 ระดับ (Likert, 1932, p.1 - 55)

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ในเขตจังหวัดสุโขทัยตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่ จำนวน 3 ด้าน ด้านบทบาทของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยด้านการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์และด้านการพัฒนาตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่ มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

แบบสัมภาษณ์ (การวิจัยเชิงคุณภาพ Interview From)

แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non Structure Interview) เพื่อใช้สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เสริมการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้องค์ความรู้ การศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ในเขตจังหวัดสุโขทัยตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่ ใช้สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ 20 รูป สำหรับการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key Informants)

การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1.1 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเป็นการศึกษาข้อมูลและองค์ความรู้ต่างๆ ค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่

1.2 การสังเกตการณ์ แบ่งออกเป็นดังนี้

1. สังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสงฆ์ต่างๆ
2. สังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม โดยสังเกตบทบาทของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัย

1.3 การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์พระสงฆ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 20 รูป

2.) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยการแจกแบบสอบถามจำนวน 408 ชุด โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์เพื่อนำไปสู่บทบาทของพระสงฆ์ให้มีประสิทธิภาพในจังหวัดสุโขทัย โดยการนำผลสัมภาษณ์เชิงลึกมากำหนดหัวข้อในการจัดทำแบบสอบถามโดยการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

พระสงฆ์ มีอายุในช่วง 51 - 60 ปี จำนวน 125 รูป คิดเป็นร้อยละ 30.64 ถัดมา คือ ช่วงอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 103 รูป คิดเป็นร้อยละ 25.25 ถัดมาคือ ช่วงอายุ 26 - 40 ปี จำนวน 81 รูป คิดเป็นร้อยละ 19.85 ถัดมาคือ ช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 77 รูป คิดเป็นร้อยละ 18.87 และ ลำดับสุดท้ายคือ ช่วงอายุไม่เกิน 25 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.39 มีระดับการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 238 รูป คิดเป็นร้อยละ 28.34 รองลงมา คือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 130 รูป คิดเป็นร้อยละ 31.86 และน้อยที่สุดคือระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 40 รูป คิดเป็นร้อยละ 9.80 เป็นพระไม่มีตำแหน่ง จำนวน 296 รูป คิดเป็น

ร้อยละ 72.55 ถัดมาคือ ตำแหน่ง พระครูเจ้าคณะตำบล จำนวน 51 รูป คิดเป็นร้อยละ 12.50 ถัดมา คือ ตำแหน่ง พระครู จำนวน 50 รูป คิดเป็นร้อยละ 12.25 ถัดมาคือ ตำแหน่ง พระครูเจ้าคณะอำเภอ จำนวน 8 รูป คิดเป็นร้อยละ 1.96 ถัดมาคือตำแหน่ง พระครูเจ้าคณะจังหวัด จำนวน 2 รูป คิดเป็นร้อยละ 2.49 และ น้อยที่สุดคือ ตำแหน่ง พระราชาคณะชั้นไป จำนวน 1 รูป คิดเป็นร้อยละ 0.25 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีพรรษา อยู่ในช่วง น้อยกว่า 10 พรรษา จำนวน 130 รูป คิดเป็นร้อยละ 31.86 ถัดมา คือ ช่วง 10 - น้อยกว่า 20 พรรษา จำนวน 120 รูป คิดเป็นร้อยละ 29.41 ถัดมา คือ ช่วง 20 - น้อยกว่า 30 พรรษา จำนวน 85 รูป คิดเป็นร้อยละ 20.83 และอันดับสุดท้ายคือ ช่วง 30 พรรษาขึ้นไป จำนวน 73 รูป คิดเป็นร้อยละ 17.89

2. สรุประดับค่าเฉลี่ยของด้านที่ศึกษา

2.1 ด้านสภาพปัญหาแนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ ผู้นำนักเฉลี่ย ทั้ง 2 ด้านนั้น เท่ากับ 2.57 ค่า S.D. เท่ากับ 0.72 แปรผลอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่การศึกษาการพัฒนามหาวิทยาลัยของ พระสงฆ์ มีค่าเฉลี่ย 2.63 ค่า S.D. เท่ากับ 0.78 แปรผลอยู่ในระดับปานกลาง และ การพัฒนาตามหลักการ จัดการองค์การยุคใหม่ มีค่าเฉลี่ย 2.51 ค่า S.D. เท่ากับ 0.70 แปรผลอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน

2.2 ด้านการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยของพระสงฆ์

การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ มีผู้นำนักเฉลี่ยทั้ง 3 ด้าน เท่ากับ 2.94 ค่า S.D. เท่ากับ 0.70 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีผู้นำนักเฉลี่ยสูงสุดคือ แนวทางการ พัฒนามหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ มีค่าเฉลี่ย 3.12 ค่า S.D. เท่ากับ 0.87 แปรผลอยู่ในระดับมาก ถัดมาคือ แนว ทางการพัฒนาตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่ ผู้นำนักเฉลี่ย 2.92 ค่า S.D. เท่ากับ 0.65 แปรผลอยู่ใน ระดับปานกลาง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ในเขตจังหวัดสุโขทัย มีค่าเฉลี่ย 2.80 ค่า S.D. เท่ากับ 0.58 แปรผลได้ในระดับปานกลาง

2.3 ระดับแนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยตามหลักการจัดการองค์การ ยุคใหม่

ระดับแนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่ มีผู้นำนักเฉลี่ย ทั้ง 4 ด้าน เท่ากับ 3.35 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.68 ซึ่งแปรผลอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงที่สุดคือ ตามหลักการจัดการพระสงฆ์ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.69 ค่า S.D. เท่ากับ 0.65 ถัดมาคือ ด้านองค์การ ยุคใหม่ของสงฆ์ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.36 ค่า S.D. เท่ากับ 0.65 ถัดมาคือ ด้านการพัฒนาพระสงฆ์ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.27 ค่า S.D. เท่ากับ 0.58 ถัดมาคือด้านมหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.11 ค่า S.D. เท่ากับ 0.87 ซึ่งทั้ง 4 ด้านแปรผลอยู่ในระดับมาก ทั้งหมด

2.4 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 1 สรุปเมทริกซ์ผลการทดสอบสมมติฐานด้านประชากรศาสตร์

สมมติฐานที่	สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
1.1	ด้านระดับการศึกษาของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัย แตกต่างกัน มีผลต่อ แนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยตาม หลักการจัดการองค์การยุคใหม่ แตกต่างกัน	ไม่ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.2	ด้านตำแหน่งของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัย แตกต่างกัน มีผลต่อ แนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยตาม หลักการจัดการองค์การยุคใหม่ แตกต่างกัน	ไม่ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.3	ด้านพรรษาของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัย แตกต่างกัน มีผลต่อ แนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยตามหลักการ จัดการองค์การยุคใหม่ แตกต่างกัน	ปฏิเสธ สมมติฐาน H_0
1.4	ด้านอายุของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัย แตกต่างกัน มีผลต่อ แนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยตามหลักการ จัดการองค์การยุคใหม่ แตกต่างกัน	ไม่ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
2	ด้านสภาพปัญหา แนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ในจังหวัด สุโขทัยตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่ และ บทบาทของ พระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัย อย่างน้อย 1 ด้าน มีผลต่อระดับ แนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยตามหลักการ จัดการองค์การยุคใหม่	ปฏิเสธ สมมติฐาน H_0

จากตารางที่ 1 สรุป ด้านพรรษาของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัย แตกต่างกัน มีผลต่อแนวทางการ พัฒนามหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่ แตกต่างกัน และด้านสภาพ ปัญหา แนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่ และ บทบาทของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัย อย่างน้อย 1 ด้าน มีผลต่อระดับ แนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยของ พระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. สรุปผลการวิจัยแยกตามวัตถุประสงค์

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยตาม หลักการจัดการองค์การยุคใหม่

จากผลการศึกษา สามารถสรุปได้ดังนี้

ด้านสภาพปัญหาแนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ในเขตจังหวัดสุโขทัยตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่

น้ำหนักเฉลี่ยด้านสภาพปัญหาแนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ ทั้ง 2 ด้าน เท่ากับ 2.57 ค่า S.D. เท่ากับ 0.72 แปรผลอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่การศึกษาการพัฒนามหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.63 ค่า S.D. เท่ากับ 0.78 แปรผลอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้าน ที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ การพัฒนาตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51 ค่า S.D. เท่ากับ 0.70 แปรผลอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาระดับแนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ในเขตจังหวัดสุโขทัยตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่

ภาพรวมของน้ำหนักด้านการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ น้ำหนักเฉลี่ยด้านการวิเคราะห์การพัฒนามหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ 3 ด้าน เท่ากับ 2.94 ค่า S.D. เท่ากับ 0.74 แปรผลอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การพัฒนามหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.12 ค่า S.D. เท่ากับ 0.87 ซึ่งแปรผลอยู่ในระดับมาก ถัดมาคือด้าน การพัฒนาตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 ค่า S.D. เท่ากับ 0.65 ซึ่งแปรผลอยู่ในระดับมาก และ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.80 ค่า S.D. เท่ากับ 0.58 ซึ่งแปรผลอยู่ในระดับปานกลาง

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่

ภาพรวมของระดับแนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่ น้ำหนักเฉลี่ย ทั้ง 4 ด้าน เท่ากับ 3.35 ค่า S.D. เท่ากับ 0.68 แปรผลอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือตามหลักการจัดการพระสงฆ์ มีค่าเฉลี่ย 3.69 ค่า S.D. เท่ากับ 0.65 รองลงมาคือ องค์การยุคใหม่ของสงฆ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 ค่า S.D. เท่ากับ 0.65 รองลงมาคือ การพัฒนาพระสงฆ์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.27 ค่า S.D. เท่ากับ 0.58 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ มหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.11 S.D. เท่ากับ 0.87 โดยทั้ง 4 ด้าน แปรผลอยู่ในระดับมาก

ผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเชิงคุณภาพแนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่ สัมพันธ์กับมหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัย จากองค์ประกอบต่าง ๆ โดยมีประเด็นในการสรุปผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ประมวลสรุปคำให้ข้อมูล: พระสงฆ์มีบทบาทและหน้าที่สำคัญในการพัฒนาสังคมและชุมชนในปัจจุบันอย่างมาก สืบเนื่องมาตั้งแต่ครั้งพุทธกาลเมื่อพระพุทธเจ้าตรัสรู้สมาธิโพธิญาณด้วยพระองค์เองแล้วพระศาสดาเอกและพระมหาสาวก หลังจากตรัสรู้ไม่ได้มีความสุขเพื่อตนเอง พระองค์มีพระมหากรุณาธิคุณต่อสรรพสัตว์เพื่อนำไปสู่สันติภาพ คือ พระนิพพาน พระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวกล้วนมีบทบาทในการเผยแผ่

พระพุทธศาสนาแก่สังคม จนถึงปัจจุบันเป็นสถาบันหลักที่จะช่วยสังคมให้เกิดปัญญา โดยสรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังต่อไปนี้

(สรุปคำสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญรูปที่ 1, 2, 3, 8, 10) “บทบาทของพระสงฆ์มีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมหลายด้านโดยเฉพาะการเป็นผู้นำทางด้านจิตวิญญาณและศีลธรรม ที่สามารถช่วยสร้างพื้นฐานที่ดีงานและแข็งแกร่งให้แก่สังคมและชุมชน ทั้งในแง่ของจริยธรรม ความสามัคคี และการพัฒนาทางจิตใจ”

(สรุปคำสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 4, 5, 6, 7, 9) “พระสงฆ์เป็นผู้สอนและส่งเสริมศีลธรรมในสังคม ผ่านการสั่งสอนหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น การเจริญสติ สมาธิ และการใช้ปัญญาในการดำเนินชีวิต ซึ่งช่วยให้บุคคลในสังคมเป็นคนมีศีลธรรม มีความรับผิดชอบต่อสังคม และลดปัญหาต่าง ๆ เช่น ความรุนแรง การฉ้อโกงและอาชญากรรม”

(สรุปคำสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญรูปที่ 11,14,15,18,20) “พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการช่วยคนในสังคมให้มีจิตใจที่เข้มแข็งและสงบสุข โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่สังคมเผชิญกับความเครียด ความทุกข์หรือวิกฤต พระสงฆ์สามารถให้คำปรึกษาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาชีวิต รวมถึงการฝึกสมาธิและวิธีการเจริญสติ ซึ่งมีผลดีต่อสุขภาพจิตของประชาชน”

(สรุปคำสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญรูปที่ 12,13,16,17,19) “พระสงฆ์สามารถทำหน้าที่เป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชน โดยการสร้างความสามัคคีระหว่างชุมชน สร้างโอกาสในการพบปะพูดคุยและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน วัดเป็นสถานที่ที่สามารถจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน เช่น กิจกรรมการศึกษา การฝึกอบรม และการช่วยเหลือสังคม และวัดยังเป็นสถานที่ที่ส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ เป็นศูนย์กลางในการหล่อหลอมคุณค่าทางวัฒนธรรมได้อย่างยั่งยืน และพระสงฆ์ยังสามารถมีบทบาทในการเป็นสื่อกลางเชื่อมโยงชุมชนกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาในท้องถิ่นอีกด้วย”

ประมวลสรุปคำให้ข้อมูล: ในกรณีมีข้อพิพาทระหว่างวัดกับชุมชน หรือมีพระสงฆ์บางรูปปฏิบัติตัวไม่เหมาะสม การบริหารจัดการในฐานะผู้บริหารองค์กรสงฆ์ควรดำเนินการอย่างรอบคอบและโปร่งใส โดยควรคำนึงถึงหลักศาสนา ความยุติธรรม และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน โดยมีสรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังต่อไปนี้

(สรุปคำสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญรูปที่ 4, 5, 6, 7, 9) “การรวบรวมและการตรวจสอบข้อมูลหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิด เพื่อให้แน่ใจว่าข้อกล่าวหาเป็นความจริง การสอบสวนควรเป็นไปตามหลักความยุติธรรมและไม่ควรด่วนสรุป การมีคณะกรรมการหรือตัวแทนที่เป็นกลาง และได้รับความไว้วางใจจากทุกฝ่ายเข้าร่วมในการตรวจสอบ จะช่วยสร้างความโปร่งใสในกระบวนการได้”

(สรุปคำสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญรูปที่ 11,14,15,18,20) “หากพบว่าวัดหรือพระสงฆ์มีความผิดจริง ควรเริ่มจากการแก้ไขปัญหาภายในองค์กรสงฆ์หรือวัดก่อนเป็นอันดับแรก โดยอาจมีการพูดคุยปรับความเข้าใจ หรือจัดการอบรมให้พระสงฆ์ปฏิบัติตามหลักศาสนาและศีลธรรมอย่างเคร่งครัด พระสงฆ์ที่กระทำผิดควรได้รับคำแนะนำหรือการอบรมเพื่อให้ตระหนักถึงความผิดพลาดและควรปรับปรุงพฤติกรรม แต่หากผ่านกระบวนการต่าง ๆ แล้วยังไม่สามารถปรับปรุงตัวได้ ก็ย่อมต้องเข้าสู่กระบวนการการพิจารณาความผิดในชั้น

ต่อไป การที่พระสงฆ์กระทำผิดอย่างร้ายแรง เช่นการละเมิดศีล 227 ข้อ หรือฝ่าฝืนกฎระเบียบของมหาเถรสมาคม การส่งเรื่องไปยังมหาเถรสมาคมหรือผู้มีอำนาจในคณะสงฆ์เป็นขั้นตอนที่จำเป็น เพื่อให้ผู้มีอำนาจตัดสินและดำเนินการตามขั้นตอนทางวินัยสงฆ์ ซึ่งหมายถึง การว่ากล่าวตักเตือน การจำพรรษา หรือ แม้แต่การสึก”

(สรุปคำสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญรูปที่ 12,13,16) “หากพบการกระทำของพระสงฆ์หรือองค์กรทางศาสนาพุทธขัดต่อกฎหมาย จำเป็นต้องส่งเรื่องไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจ หรือหน่วยงานด้านศาสนา การทำผิดกฎหมายเช่น การทุจริต ยักยอกเงิน หรือการละเมิดสิทธิมนุษยชน ควรดำเนินคดีตามกฎหมาย และไม่ควรให้สถานะทางศาสนามีผลต่อการบังคับใช้กฎหมาย”

ประมวลสรุปคำให้ข้อมูล: ในปัจจุบัน ความคาดหวังของสังคมที่มีต่อพระสงฆ์และศาสนาพุทธได้เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยและการพัฒนาของสังคม แต่ยังคงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก มีสรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังต่อไปนี้

(สรุปคำสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รูปที่ 1,2,6,8,11,18) “ในสมัยอดีตสังคมมีความยึดมั่นในศาสนาเป็นอันมาก ไม่ว่าชุมชนจะจัดกิจกรรมด้านใด วัดและพระสงฆ์จะเข้าไปมีบทบาทหรือส่วนร่วมอยู่เสมอ แต่ในปัจจุบันจากการที่ยุคสมัย ความเชื่อทัศนคติเปลี่ยนไปตามสังคมนิยม ทำให้ในบางชุมชนวัดกลายเป็นเพียงสถานที่ที่อำนวยความสะดวกในส่วนรวม หรือส่วนประกอบในการทำพิธีกรรมทางความเชื่อเท่านั้น ไม่ได้เป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจเหมือนเช่นในอดีต ดังนั้น หากจะทำให้วัดกลับมาเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางด้านจิตวิญญาณ เช่นเดิม ผู้นำสงฆ์ในชุมชนนั้นต้องมีความเป็นผู้นำสูงมาก และต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องร่วมกับการเข้าไปมีส่วนร่วมช่วยพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ ให้เกิดความเข้มแข็งในทุกๆด้าน”

(สรุปคำสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รูปที่ 3,4,13,14,16,19) “ชุมชนหรือสังคมมีความคาดหวังให้พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการรักษาและส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา เช่นการจัดเทศกาล การประกอบพิธีกรรม และการส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรม เพื่อรักษาเอกลักษณ์ของสังคมไทย และส่งเสริมความรักสามัคคี ความภูมิใจในศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น”

(สรุปคำสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รูปที่ 9,10,12,15,17,20) “ชุมชนและสังคมมีความคาดหวังให้พระสงฆ์มีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาสังคมร่วมกับชุมชนในด้านจิตใจ การศึกษาและการส่งเสริมศีลธรรมคาดหวังให้พระสงฆ์มีวินัย มีศีลธรรม ความรับผิดชอบ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับสังคมและเป็นศูนย์กลางในการหล่อหลอมคุณค่าทางจิตใจให้กับสังคมด้วย พระสงฆ์ควรมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาสังคม เช่น ยาเสพติด อบายมุข การส่งเสริมความรับผิดชอบในครอบครัว และสามารถเป็นที่ปรึกษาทางศีลธรรมให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิต เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ในสังคมได้ วัดควรเป็นที่ปลอดภัยให้คนในชุมชนในการพูดคุยปรึกษา และแก้ไขปัญหาให้กับชุมชน”

ประมวลสรุปคำให้ข้อมูล: พระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชนไม่ว่าจะเป็นด้านความศรัทธาเป็นศูนย์รวมทางจิตใจ การศึกษา วัฒนธรรม การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน หรือการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผ่านการทำงานร่วมกับชุมชนและหน่วยงานภาครัฐและเอกชน สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังต่อไปนี้

(สรุปคำสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รูปที่ 1,2,3,8,10) “สังคมและชุมชนมีความคิดเห็นต่อพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัย คือ เป็นศูนย์กลางจิตวิญญาณและการศึกษา พระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยมีบทบาทสำคัญในการให้คำสอนและแนะแนวทางทางจิตวิญญาณแก่ประชาชน โดยเฉพาะในด้านธรรมะและศีลธรรม วัดหลายแห่งในสุโขทัยจัดให้มีการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนและชุมชนทั่วไป รวมถึงการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการปฏิบัติธรรม เช่น การสวดมนต์ การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน และการจัดการอบรมเกี่ยวกับศีลธรรมในชีวิตประจำวัน”

(สรุปคำสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญรูปที่ 4, 5, 6, 7, 9) “สังคมและชุมชนในจังหวัดสุโขทัย เห็นว่าพระสงฆ์ในพื้นที่มีบทบาทในการธำรงรักษาและส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น การจัดประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟ และกิจกรรมทางศาสนาที่เกี่ยวข้องกับวัด พระสงฆ์มักเป็นผู้นำในการจัดพิธีกรรมและกิจกรรมที่สร้างความเชื่อมโยงระหว่างศาสนา วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชาวบ้าน พระสงฆ์ในสุโขทัยมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ เช่น การให้คำปรึกษาด้านจิตวิทยา การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส การบริจาคสิ่งของ และการเป็นสื่อกลางในการเชื่อมโยงชุมชนเข้ากับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร วัดหลายแห่งยังทำงานร่วมกับชุมชนในการส่งเสริมความสามัคคีและการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่อีกด้วย”

(สรุปคำสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รูปที่ 11,14,15,18,20) “ในบางพื้นที่ของสุโขทัย พระสงฆ์ยังมีบทบาทในการส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พระสงฆ์บางรูปได้จัดโครงการปลูกต้นไม้ ฟื้นฟูป่า และรณรงค์ให้ชุมชนเห็นความสำคัญของการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนและสิ่งแวดล้อม รวมถึงกิจกรรมในการฟื้นฟูและอนุรักษ์ศาสนสถาน สุโขทัยเป็นจังหวัดที่มีวัดและโบราณสถานมากมาย พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการฟื้นฟูและอนุรักษ์วัดวาอารามที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ หลายวัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและมีบทบาทในการดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ การอนุรักษ์ศาสนสถานเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แต่ยังช่วยสร้างรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่นด้วย”

(สรุปคำสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รูปที่ 12,13,16,17,19) “พระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยมักมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือกับองค์กรภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนในการทำงานพัฒนาชุมชน เช่น โครงการพัฒนาเยาวชน การสนับสนุนผู้สูงอายุ และการส่งเสริมอาชีพ โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมและบริการแก่ชุมชนตัวอย่างเหตุการณ์สำคัญที่พระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชนมีมากมาย ดังนั้น พระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยมีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาชุมชน ทั้งในด้านวัฒนธรรม ประเพณี สิ่งแวดล้อม และการช่วยเหลือชุมชนในยามวิกฤติ โดยการทำงานร่วมกับชาวบ้านและหน่วยงานภาครัฐ เหตุการณ์ที่ยกตัวอย่างมานี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างวัดและชุมชน ซึ่งส่งผลให้การพัฒนาชุมชนในสุโขทัยดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน”

ประมวลสรุปคำให้ข้อมูล หลักการจัดการยุคใหม่ของพระสงฆ์สามารถเน้นที่การประยุกต์ใช้แนวคิดที่ทันสมัย เพื่อให้บทบาทของพระสงฆ์สอดคล้องกับความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังต่อไปนี้

(สรุปคำสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รูปที่ 1,2,3,4,5) “พระสงฆ์ในยุคใหม่ต้องเปิดรับและเรียนรู้ความรู้สมัยใหม่ เช่น ความรู้ด้านการบริหารจัดการ การสื่อสาร เทคโนโลยี รวมถึงการพัฒนาทักษะในการสอนธรรมะที่สอดคล้องกับยุคปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อให้พระสงฆ์สามารถสื่อสารและแนะนำชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ พระสงฆ์ควรสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อเผยแพร่ธรรมะและสร้างการเข้าถึงได้กว้างขึ้น ผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น การจัดบรรยายธรรมะออนไลน์ การสอนผ่านโซเชียลมีเดีย หรือแอปพลิเคชันต่าง ๆ เทคโนโลยียังสามารถช่วยในการจัดการกิจกรรมของวัดและการสร้างชุมชนธรรมะในโลกออนไลน์”

(สรุปคำสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รูปที่ 6,7,8,9,10) “ในการบริหารวัดและการดำเนินงานชุมชน พระสงฆ์ยุคใหม่ควรเปิดรับความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมจากชุมชน การทำงานแบบมีส่วนร่วมจะช่วยสร้างความเข้าใจระหว่างวัดและชุมชน และทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ในด้านการพัฒนาศีลธรรมสู่การแก้ปัญหาสังคม พระสงฆ์ควรสามารถนำเสนอธรรมะหรือหลักการทางศาสนา เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาสังคม เช่น การส่งเสริมความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัยในชุมชน นอกจากการสอนศีลธรรมทั่วไป การนำธรรมะมาใช้ในการแก้ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นในยุคใหม่ เช่น ปัญหา ยาเสพติด ความรุนแรง และการแก้ไขความขัดแย้งในครอบครัว เป็นสิ่งที่พระสงฆ์ควรให้ความสำคัญ”

(สรุปคำสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รูปที่ 11,12,13,14,15) “ในการจัดการองค์กรทางศาสนาอย่างมีประสิทธิภาพ วัดและองค์กรทางศาสนาจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการที่ดีในด้านทรัพยากร ทั้งในด้านบุคลากร งบประมาณ และกิจกรรม การจัดการแบบมืออาชีพจะช่วยให้วัดสามารถให้บริการและทำงานเพื่อชุมชนได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ควรมีการตรวจสอบบัญชีและการจัดการด้านการเงินที่โปร่งใส การส่งเสริมสุขภาพกายและจิตใจในสังคมที่มีความเครียดสูง พระสงฆ์สามารถมีบทบาทในการส่งเสริมสุขภาพจิตและสุขภาพกายผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การสอนการทำสมาธิ การจัดคอร์สฝึกอบรมจิตใจเพื่อการพัฒนาตนเอง การให้คำปรึกษาด้านจิตวิทยาและศีลธรรม

(สรุปคำสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รูปที่ 16,17,18,19,20) “ในด้านการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างวัดและชุมชนเป็นสิ่งสำคัญ การจัดกิจกรรมที่สนับสนุนการเรียนรู้และการพัฒนาชุมชน การสร้างพื้นที่สำหรับการพบปะพูดคุยหรือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จะทำให้วัดเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของชุมชน และชุมชนสามารถเข้าถึงวัดได้ง่ายขึ้น นอกจากนั้นพระสงฆ์ควรมีการปรับตัวและเรียนรู้ตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคใหม่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว พระสงฆ์ควรมีความยืดหยุ่นและเปิดใจในการปรับตัว เรียนรู้จากประสบการณ์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เพื่อให้สามารถปรับบทบาทของตนเองให้สอดคล้องกับสังคมที่เปลี่ยนไปได้อย่างเหมาะสม หลักการจัดการยุคใหม่ของพระสงฆ์ควรเน้นที่การผสมผสานระหว่างความรู้สมัยใหม่และหลักธรรมทางศาสนา เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของพระสงฆ์ยังคงมีคุณค่าและสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนในยุคปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

อภิปรายผลการวิจัย

แนวทางการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่ จากผลการวิจัย

สภาพปัญหาแนวทางการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการวิเคราะห์การพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน แต่ทั้งนี้ ในการสำรวจเชิงปริมาณ พบว่า การให้ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีบทบาทของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัย แสดงให้เห็นถึง การมีส่วนร่วมขององค์กรสงฆ์และชุมชนหรือสังคม ยังสามารถพัฒนาได้อีก และหากองค์กรสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและชุมชน ในด้านปัจจัยเพื่อการพัฒนาบุคลากรของสงฆ์ต่าง ๆ เช่น งบประมาณการเรียนการสอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ และการที่องค์กรสงฆ์ร่วมกับภาคประชาชนหรือชุมชนในด้านกิจกรรม ประเพณี วัฒนธรรมต่าง ๆ รวมถึงการบริหารจัดการวัดร่วมกัน ในฐานะที่วัดเป็นสถานที่ของสาธารณชน

สังคมและชุมชนในจังหวัดสุโขทัย เห็นว่า พระสงฆ์ในพื้นที่มีบทบาทในการธำรงรักษาและส่งเสริม วัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น การจัดประเพณีลอยกระทง และกิจกรรมทางศาสนาที่เกี่ยวข้องกับวัด พระสงฆ์มักเป็นผู้นำในการจัดพิธีกรรมและกิจกรรมที่สร้างความเชื่อมโยงระหว่างศาสนา วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชาวบ้าน พระสงฆ์ในสุโขทัยมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ เช่น การให้คำปรึกษาด้านจิตวิทยา การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส การบริจาคสิ่งของ และการเป็นสื่อกลางในการเชื่อมโยงชุมชนเข้ากับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร วัดหลายแห่งยังทำงานร่วมกับชุมชนในการส่งเสริมความสามัคคีและการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ รวมถึงบทบาทในการส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สุโขทัยเป็นจังหวัดที่มีวัดและโบราณสถานมากมาย พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการฟื้นฟูและอนุรักษ์วัดวาอารามที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ หลายวัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและมีบทบาทในการดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ การอนุรักษ์ศาสนสถานเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แต่ยังช่วยสร้างรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่นด้วย เพื่อการสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ทางด้านจิตใจและศีลธรรมอันดีงาม ที่จะยังประโยชน์ให้แก่สังคมและประเทศชาติแล้วนั้น เชื่อว่า เมื่อมีความร่วมมือพร้อมใจกัน ทั้งสองฝ่าย ทุกชุมชน ทุกหมู่บ้านในจังหวัดสุโขทัย จะเป็นชุมชนที่น่าอยู่มีแต่บุคลากรที่มีศีลธรรม และเป็นประโยชน์กับประเทศชาติได้อย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาพงศ์ทราทิพย์ ก้องเสียง (2563) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทที่พึงประสงค์ของพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันและอนาคต ที่พบว่า บทบาทของพระสงฆ์ไทย ถูกกำหนดขึ้นภายใต้กรอบของพระธรรมวินัย ความคาดหวังจากสังคม กฎหมายบ้านเมืองและพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ประกอบด้วย 1) บทบาทในอุดมคติเป็นบทบาทหลักตามพระธรรมวินัยที่พระสงฆ์ต้องปฏิบัติต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคมโดยรวม 2) บทบาทที่บุคคลเข้าใจ เป็นบทบาทที่เป็นภาพลักษณ์ของพระสงฆ์และอยู่ในความคาดหวังของคนในสังคม ประกอบด้วยบทบาทในฐานะเป็นต้นแบบของสังคมในแง่ของเป็นผู้มีความประพฤติที่ดีงาม ในฐานะเป็นที่พึ่งทางจิตใจ ในฐานะนักสังคมสงเคราะห์ในฐานะนักการศึกษาและในฐานะนักพัฒนาสังคม 3) บทบาทที่แสดงออกจริง เป็นการดำเนินบทบาทไปตามนโยบายของรัฐ ภายใต้

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ซึ่งบทบัญญัตินี้จะถูกนำมาพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของสังคมแต่ละพื้นที่ ต้นทุนของวัด ความถนัดและทัศนคติพระสงฆ์ของผู้ดำเนินบทบาทการเปลี่ยนแปลงบทบาทของพระสงฆ์ไทย เกิดจากปัจจัยทางสังคม 3 ประการ คือ ยุคสมัย สภาพสังคม และการคล้อยตามรัฐ บทบาทของพระสงฆ์ไทย ในอนาคตจึงมีแนวโน้มเป็นไปใน 3 ลักษณะ คือ 1) บทบาทพระสงฆ์ไทยในอนาคตต้องยึดตามพระธรรมวินัย เป็นหลักระมัดระวังปัญหาความสับสนเสี่ยงต่อโลกวิสัย เพราะความเจริญทางเทคโนโลยีทำให้ผู้คนเข้าถึงข่าวสาร ได้รวดเร็ว 2) บทบาทของพระสงฆ์ไทยในอนาคตจะต้องอนุวัตตามยุคสมัยและสภาพสังคม เพื่อให้การเผยแผ่ ธรรมเข้าถึงประชาชน เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังของสังคม 3) บทบาทของ พระสงฆ์ไทยในอนาคตจะต้องเป็นไปตามนโยบายของรัฐสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะที่พระสงฆ์เป็นองค์กรทางสังคมที่เป็นกลไกในการพัฒนามนุษย์และสังคม ส่วนบทบาทที่พึงประสงค์ ของพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันและอนาคต สังคมยังมีความคาดหวังหรือความประสงค์ว่า พระสงฆ์ควรเข้าไปมี บทบาทต่อสังคมใน 2 สถานะ คือ เป็นผู้นำด้านจิตวิญญาณ และผู้นำในการสงเคราะห์ชุมชน เพียงแต่ว่า พระสงฆ์จะต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบให้สอดคล้องกับยุคสมัยและสภาพสังคมนั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

ตามหลักการจัดการยุคใหม่พระสงฆ์สามารถเน้นที่การประยุกต์ใช้แนวคิดที่ทันสมัย เพื่อให้บทบาท ของพระสงฆ์สอดคล้องกับความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนี้

1.1 การพัฒนาองค์ความรู้ พระสงฆ์ในยุคใหม่ ต้องเปิดรับการเรียนรู้สมัยใหม่ เช่น ความรู้ด้าน การบริหารจัดการ การสื่อสาร เทคโนโลยี รวมถึงการพัฒนาทักษะในการสอบธรรมะที่สอดคล้องกับยุคปัจจุบัน

1.2 พระสงฆ์ควรศึกษาการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารสมัยใหม่ เพื่อเผยแผ่ธรรมะและการ สร้างความเข้าใจได้กว้างขึ้น ผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น การจัดบรรยายธรรมออนไลน์ การสอนผ่านโซเชียล มีเดีย หรือแอปพลิเคชันต่างๆ

1.3 ควรส่งเสริมการศึกษาและฝึกอบรมพระสงฆ์ทั้งในด้านศีลธรรมและการบริหารจัดการยุคใหม่ เพื่อให้พระสงฆ์เข้าใจบทบาทของตนเองในสังคมยุคใหม่รวมถึงความสามารถในการจัดการบริหารต่าง ๆ

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการปฏิบัติ

2.1 การบริหารจัดการคณะสงฆ์หรือองค์กรทางศาสนานั้น ควรมีการบริหารจัดการควบคู่กันไป ทั้งในกฎระเบียบวินัยของสงฆ์ และ กฎหมายทั่วไปที่สงฆ์เกี่ยวข้อง

2.2 พระสงฆ์ ถือเป็นตัวแทนของพระพุทธศาสนา ที่คนทั่วไปเข้าใจว่ามีบทบาทหน้าที่สำคัญ ทางด้านจิตวิญญาณ เพื่อชุมชน เพื่อสาธารณ จึงควรที่จะดำรงอยู่ในศีลธรรมอันดี และปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ สาธุชนทั่วไปควรศรัทธากราบไหว้

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป

สำหรับการศึกษาวิจัยในภายภาคหน้า

3.1 งานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะแนวทางการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่ หาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแนวทางการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ในเขตจังหวัดสุโขทัยตามหลักการจัดการองค์การยุคใหม่ เท่านั้น ควรศึกษากลุ่มประชากรอื่นเพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยในด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่คาดหวังว่า มีความแตกต่างจากงานวิจัยนี้หรือไม่

3.2 เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเฉพาะกลุ่ม คือ พระสงฆ์ในจังหวัดสุโขทัยเท่านั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจกำหนดกลุ่มตัวอย่างในหลาย ๆ จังหวัดเพื่อการปรับปรุงพัฒนาองค์การให้เกิดองค์ความรู้ด้านนวัตกรรมเพื่อเป็นประโยชน์ต่อองค์กรสงฆ์ทั่วประเทศได้

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วาณิชยปัญญา.(2560). หลักสถิติ. พิมพ์ครั้งที่7.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

ธัชฐชาพัฒน์ ยุกตานนท์. (2565). “กระบวนการใกล้เคียงข้อพิพาทโดยพุทธสันติวิธี ของศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง”. คุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ธัชฐชาพัฒน์ ยุกตานนท์. (2565). การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการเรียนการสอนแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์การแพร่ของเชื้อไวรัส COVID-1. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร 10(2), 510-565.

พระประวิทย์ ธมมวโร (บุญเต็ม). (2562). บทบาทพระสงฆ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน.

บทความวิชาการ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์นครพนม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาพงศ์ทราทิพย์ ก้องเสียง. (2563). บทบาทที่พึงประสงค์ของพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันและอนาคต.

วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ 5(1), 4.

Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitude. Archives of Psychology 140: 1-55.

Taro Yamane. (1973). Statistics: an introductory analysis. New York: New York: Harper & Row.

การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัย
ยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์
CREATING EQUAL OPPORTUNITIES AND EDUCATIONAL EQUALITY FOR ALL
AGES IN THE DIGITAL AGE IN THE EDUCATIONAL SERVICE AREA 3, BURIRAM
PROVINCE

สุนันทา ชื้อสัตย์

Sunantha Suesat

โรงเรียนบ้านหนองโสน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

Nong Son School, Buriram Primary Educational Service Area Office 3

E-mail: nongsano36@gmail.com

วันที่รับบทความ: 10 มกราคม 2568; วันที่แก้ไขบทความ: 5 กุมภาพันธ์ 2568; วันที่ตอบรับบทความ: 7 กุมภาพันธ์ 2568

Received: January 10, 2025; Revised: February 5, 2025; Accepted: February 7, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียม 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียม และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ จำนวน 313 คน กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 20 คน โดยใช้วิธีสัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยใช้วิธีการคัดเลือกตัวแปรแบบเป็นลำดับขั้น และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า: 1) ระดับการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัล ได้แก่ การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ (X1) การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียม (X4) การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย (X3) และ การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา (X6) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b)

เท่ากับ 1.225 .850 .700 และ .463 ตามลำดับ และ 3) แนวทางการประกอบไปด้วย (1) สร้างความชัดเจนของนโยบายและจุดเน้นไปปฏิบัติ (2) กำหนดเป้าหมายการแก้ไขปัญหาของการนำนโยบายและจุดเน้นไปปฏิบัติ (3) กำหนดขั้นตอนและแผนการปฏิบัติ (4) สถานศึกษาได้นำนโยบายและจุดเน้นไปปฏิบัติอย่างจริงจัง (5) มีการติดตามประเมินผลในกระบวนการที่สอดคล้องโดยตรงกับนโยบายและจุดเน้นตามมาตรฐาน (6) จัดทำโครงการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ สอดคล้องกันอย่างชัดเจนของกระบวนการ และประเมินนโยบายอย่างสม่ำเสมอ (7) ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการนำนโยบายและจุดเน้นไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง (8) วางแผนให้สถานศึกษามีบทบาทในการขับเคลื่อนนโยบายและจุดเน้นและให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องประเมินผล สรุปรายงาน (9) รายงานผลการดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรม ในการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ และ (10) วิเคราะห์ข้อมูลและดำเนินการแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: การสร้างโอกาส, ความเสมอภาค, ความเท่าเทียม, การศึกษาทุกช่วงวัย, ยุคดิจิทัล

ABSTRACT

This research aims to 1) study the level of creating equal opportunities and equality, 2) study the factors affecting the creation of equal opportunities and equality, and 3) study the development guidelines for creating equal opportunities and equality in education for all ages in the digital age in the Educational Service Area 3, Buriram Province. It is a mixed-method research. The sample consists of 313 people and 20 interviewees. The interview method is used. The research instruments are questionnaires and interview forms. The statistics used for data analysis are frequency, percentage, mean, standard deviation, multiple regression analysis using the hierarchical variable selection method, and content analysis.

The research results found that: (1) the level of creating equal opportunities and educational equality for all ages in the digital age is at a moderate level overall. (2) Factors affecting the creation of equal opportunities and educational equality for all ages in the digital age include education management for social and national security (X1), creating equal opportunities and equality (X4), developing the potential of people of all ages (X3), and developing the efficiency of the education management system (X6), with coefficients of predictors in the raw scores (b) equal to 1.225, .850, .700, and .463, respectively. (3) The guidelines consist of (1) creating clarity of policies and implementation focuses. (2) Setting goals for solving problems in the implementation of policies and focuses. (3) Determining steps and action plans. (4) Educational institutions seriously implement policies and focuses. (5)

There is monitoring and evaluation in the process that is directly consistent with policies and focuses according to the standards. (6) Creating a project that specifies objectives, goals, products, and outcomes that are clearly consistent with the process. and regularly evaluate the policy (7) Follow up, inspect, evaluate and supervise the implementation of the policy and focus points continuously (8) Plan for educational institutions to play a role in driving the policy and focus points and have related agencies evaluate the results, summarize the report (9) Report the results of the project/activity in creating opportunities for equality and educational equality at all ages in the digital age to related agencies and (10) Analyze data and take appropriate action to solve students' problems.

Keywords: Creating Opportunity, Equality, Equity, Education for All Ages, Digital Age

บทนำ

นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงของสังคม เพื่อพิจารณาเรื่องด่วน แลงนโยบายต่อรัฐสภาตามมาตรา 162 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หนึ่งในนั้น คือ เรื่องการศึกษาของเด็กไทย (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560) เพราะว่าการศึกษาและการเรียนรู้เป็นกระบวนการให้และการรับรู้ประสบการณ์ การปรับเปลี่ยนทัศนคติ การสร้างจิตสำนึก การเพิ่มพูนทักษะ การทำความเข้าใจให้กระจ่าง การอบรม ปลุกฝังค่านิยม การถ่ายทอดศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมของสังคม โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้บุคคลมีความเจริญงอกงามทางปัญญา มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมสำหรับการประกอบอาชีพ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม มีค่านิยมที่ดีและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข และที่สำคัญการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ (จิรวิทย์ มั่นคงวัฒนะ, 2555) ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง การศึกษาจะช่วยยกระดับคุณภาพประชากรของชาติใหม่ คุณภาพสอดคล้องตามแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหากประเทศมีการเปลี่ยนแปลงนโยบาย สภาพของสังคม เศรษฐกิจและการเมืองการจัดการศึกษาของประเทศก็จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย แนวทางในการจัดการศึกษาในแต่ละประเทศจึงแตกต่างกันตามความเชื่อแนวคิด และปรัชญาการจัดการศึกษา ซึ่งแต่ละสังคมย่อมมีความแตกต่างกันออกไปทำให้กลุ่มประเทศต่าง ๆ พยายามอย่างมากเพื่อพัฒนาระบบการเรียนการสอนให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างมั่นใจ (สมหมาย ปะบุตร, 2558) อย่างไรก็ตามจากวิกฤติสถานการณ์ปัญหาการศึกษาไทยถูกสะท้อนให้เห็นภาพเชิงประจักษ์มากขึ้นเรื่อยผ่านการเปรียบเทียบในระดับรัฐท้ายกลุ่มประเทศอาเซียนซึ่งมักจะพบปัญหาใหญ่ ได้แก่ ปัญหา คุณภาพการศึกษาไทย เช่น ไม่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ภายในประเทศ ป.1 - 6 ส่วนใหญ่คะแนนไม่ถึง 60% ต่ำเมื่อเทียบกับมาตรฐานสากล เนื่องจากเกิดปัญหาแรงงานไร้ฝีมือเพราะความสามารถทางภาษาอังกฤษต่ำ การพัฒนาเด็กปฐมวัยไม่มีการบูรณาการและด้อยประสิทธิภาพ เป็นต้น ปัญหาความไม่เสมอภาคทางการศึกษา เช่น การศึกษาภาษาไทยด้อยคุณภาพผู้เรียนไม่เกิดทักษะความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ การจัดการเรียนการสอนยังล้าสมัย ปัญหาความสามารถใน

การแข่งขันของชาติและการศึกษาไทย เช่น ความเหลื่อมล้ำในโอกาสทางการศึกษา เด็กเข้าไม่ถึงหรือหลุดจากระบบฯ มากกว่า 5 ล้านกว่าคน ความแตกต่างในคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ห่างไกล เด็กจากครอบครัวยากจนไม่สามารถออกจากความยากจนข้ามชั่วคนและความด้อยประสิทธิภาพ ทั้งธรรมาภิบาลในการจัดการการศึกษาไทย (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2554)

การจัดการเรียนการสอนในยุคโลกาภิวัตน์มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง โดยมีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษาคุณภาพของการจัดการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ จึงองเป็นการศึกษาที่สามารถทำให้ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อประโยชน์สำหรับชีวิตประจำวันในการปฏิบัติหน้าที่และการศึกษาต่อการจัดการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ โดยเฉพาะครูต้องเปลี่ยนแปลงแนวการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับทักษะที่สามารถนำไปปรับใช้ได้ในชีวิตประจำวัน (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2551) ทักษะสำคัญที่จำเป็นต้องใช้ในการยุคโลกาภิวัตน์เป็นทักษะที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีที่คนต้องมีการปรับตนเองด้วยการเพิ่มทักษะใหม่ และการเพิ่มทักษะใหม่ที่เป็นต่อการศึกษาค้นคว้าต้องสามารถทำให้ผู้เรียนนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ รัฐบาลเห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีและมีการกำหนดให้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา (กัญญกร เอี่ยมพญา และคณะ, 2564)

ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ 2) ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ 3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 4) ยุทธศาสตร์การสร้างโอกาสความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา 5) ยุทธศาสตร์ การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 6) ยุทธศาสตร์การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา แต่ถึงอย่างไรก็ตามในปัจจุบันหน่วยงานจัดการศึกษาของไทย คือ กระทรวงศึกษาธิการ ระบบการศึกษาไทยปัจจุบันตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) มาตรา 15 ประกอบด้วย 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) การศึกษาในระบบ 2) การศึกษานอกระบบ 3) การศึกษาตามอัธยาศัย พระราชบัญญัติสถานศึกษาสามารถจัดได้ ทั้ง 3 รูปแบบตามกรอบระเบียบกฎหมาย และให้มีระบบเทียบโอนการเรียนรู้ ทั้ง 3 รูปแบบระบบการศึกษาของของไทยเป็นระบบ 6+3+3 ตาม Table 9: Overview of the Public School System in Thailand โดยมีระบบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี จากอายุ 6 - 14 ปี แบ่งได้เป็น 4 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับปฐมวัย 2) ระดับมัธยมศึกษา 3) ระดับอาชีวศึกษา ทั้งนี้เพื่อการปฏิรูปและวางแนวทางการศึกษาที่มีคุณภาพและมีความยั่งยืน (พินสุตา สิริธรรังศรี, 2558)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจบทบาท และอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกำหนด ตามมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการหรือกฎหมายอื่น และมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ (1) อำนาจหน้าที่ในการบริหารและการจัดการศึกษา และพัฒนาสาระของหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2) อำนาจหน้าที่ในการพัฒนางานด้านวิชาการและจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาร่วมกับสถานศึกษา (3) รับผิดชอบในการพิจารณาแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (4) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะ ข้อ 5 แห่งประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติมกำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการและมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (1) จัดทำนโยบายแผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษา (2) วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุน ทั้ง กำกับ ตรวจสอบ ติดตาม การใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงาน (3) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา (4) กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา (5) ศึกษา วิเคราะห์วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา (6) ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา (7) จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา (8) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน (9) ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัย (10) ประสาน ส่งเสริม การดำเนินการของคณะกรรมการ (11) ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กร (12) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงาน (พินสุตา สิริธรรค์, 2557)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์ โดยที่มีคำถามวิจัยที่จะศึกษา ดังนี้ ระดับการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ระดับใด โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วยปัจจัยอะไรบ้าง และแนวทางการพัฒนาการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์ ควรมีแนวทางอย่างไร ทั้งนี้เพื่อนำปัจจัยและแนวทางมาพัฒนาระบบการศึกษา ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงผสมผสาน โดยใช้วิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจและวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 313 คน โดยคัดเลือกแบบเจาะจง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 313 คน โดยคัดเลือกแบบเจาะจง ผู้วิจัยกำหนดการศึกษาในครั้งนี้ โดยคำนวณหาจำนวนตัวอย่างตามสูตรทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารการศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 313 คน โดยคัดเลือกแบบเจาะจง (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2560)

ประชากรกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 และผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (เชิงปริมาณ)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการศึกษาวิจัย คือ แบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นโดยการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ในการศึกษาตามกรอบแนวคิดของตัวแปรต้นและตัวแปรตามของการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ เพศ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ในพื้นที่มีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ เป็นมาตราส่วนบัญญัติ และเรียงลำดับ ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์ มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งมี 5 ระดับ ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์ มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (เชิงคุณภาพ)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการศึกษาวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ ที่สร้างขึ้นโดยการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ในการศึกษาตามกรอบแนวคิดของตัวแปรตามของแนวทางการพัฒนาการสร้างโอกาส

ความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวแนวทางการพัฒนาการสร้างความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นคำถามประเภทสัมภาษณ์เชิงลึกในภาคสนาม

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือเชิงปริมาณที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ 1. ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างแบบสอบถาม 2. กำหนดขอบเขตของคำถาม และโครงสร้างของแบบสอบถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดการวิจัย นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์ 3. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง 4. การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไข และผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้ว ไปทำการทดสอบ จำนวน 40 คน กับประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 และผู้อำนวยการสถานศึกษา ในจังหวัดบุรีรัมย์ จากนั้นนำมาทดสอบความเชื่อมั่นโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้ค่าความเชื่อมั่นตามแบบสอบถามที่ 0.806 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงสมบูรณ์แล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดต่อไป

การสร้างเครื่องมือเชิงคุณภาพที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ 1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมวิเคราะห์เป็นข้อมูลคำถามเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบในเรื่องแนวทางการพัฒนาการสร้างความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์ 2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาวางโครงสร้างแบบสัมภาษณ์โดย กำหนดขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามกรอบแนวคิดของการวิจัย และขอคำแนะนำจากที่ปรึกษา เพื่อความสมบูรณ์ในประเด็น และเนื้อหาในแบบสัมภาษณ์ยิ่งขึ้น 3. ผู้วิจัย และคณะได้ร่วมการพัฒนาแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยยิ่งขึ้น และใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและข้อเท็จจริง ที่จะนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ในลำดับต่อไป 4. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างแล้วนำเสนอให้ที่ปรึกษา และนำไปปฏิบัติในภาคสนามต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล (เชิงปริมาณ) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 และผู้อำนวยการสถานศึกษา ในจังหวัดบุรีรัมย์ หลังจากนั้นรวบรวมแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติสังคมศาสตร์

การเก็บรวบรวมข้อมูล (เชิงคุณภาพ) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยประสานงานเพื่อขออนุญาตกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทางโทรศัพท์ แล้วเดินทางไปตามวันเวลาที่นัดหมาย ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัย

แนะนำตนเอง สร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยกับผู้ถูกสัมภาษณ์ แจ้งวัตถุประสงค์การของการสัมภาษณ์ แล้วดำเนินการสัมภาษณ์พูดคุยอย่างเป็นกันเองตามแนวทางการสัมภาษณ์ที่วางไว้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้แสดงทัศนะของตนเองอย่างเต็มที่ โดยการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล จำนวน 20 คน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและข้อเท็จจริง ที่จะนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ในลำดับต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล (เชิงปริมาณ) หลังจากผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสเพื่อวิเคราะห์ ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสังคมศาสตร์

การวิเคราะห์ข้อมูล (เชิงคุณภาพ) หลังจากผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยคัดเลือก และจำแนกข้อมูล จัดระเบียบข้อมูลให้เป็นระบบ จัดทำบรรณานุกรมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลไปเขียนเป็นรายงานตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล (เชิงปริมาณ) ในการวิจัยเรื่อง “การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์” ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1. การวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ระดับการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ และร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการนำเสนอเป็นตารางใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประกอบการอภิปรายผล 2. การวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์ นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยใช้ (Multiple Regression Stepwise Analysis) ประกอบการอภิปรายผล 3. การวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางการพัฒนาการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยคัดเลือก และจำแนกข้อมูล จัดระเบียบข้อมูลให้เป็นระบบ จัดทำบรรณานุกรมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลไปเขียนเป็นรายงานตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล (เชิงคุณภาพ) 1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยคัดเลือก และจำแนกข้อมูล จัดระเบียบข้อมูลให้เป็นระบบ จัดทำบรรณานุกรมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลไปเขียนเป็น รายงานตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย 2. การวิเคราะห์ เอกสาร หนังสือ ตำรา โดยการทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุค

ดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาเป็นกรอบแนวคิด ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยใช้การสรุปความ การตีความ และนำเสนอ ข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

1) ระดับการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์

ผลการวิเคราะห์ระดับการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์ สามารถสรุปดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 ระดับการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์

ระดับการสร้างโอกาส	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1) ด้านการนำนโยบายและจุดเน้นไปปฏิบัติ	2.83	0.66	ปานกลาง
2) ด้านการติดตาม ประเมินผลและรายงาน	2.96	0.43	ปานกลาง
3) ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและดำเนินการแก้ไขปัญหา	3.17	0.46	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	2.98	0.38	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามหลักพรหมวิหารธรรมของบุคลากรสาธารณสุขอำเภอ กุดจับ จังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.05$ S.D.=0.76) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการวางแผน ($\bar{x}=3.04$ S.D.=0.60) ด้านการประเมิน ติดตาม ($\bar{x}=3.03$ S.D.=0.72) และด้านการนำไปปฏิบัติ ($\bar{x}=3.01$ S.D.=0.74) ตามลำดับ

2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัด สามารถสรุปดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์ (Multiple Regression analysis)

ลำดับตัวแปรที่ได้ รับการคัดเลือก	B	S.E.	Beta	t	P-value	Collinearity Statistics	
						Tolerance	VIF
ค่าคงที่	.633	.098	.541	6.475	.000	.441	.826

ด้านรูปแบบการบริหาร (X ₁)	.381	.013	.493	19.230	.000*	.229	.281
ด้านความสามารถ (X ₂)	.299	.032	.438	10.968	.000*	.289	.415
ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ (X ₃)	.067	.024	.178	2.790	.066	.020	.114
ด้านความรับผิดชอบในการทำงาน (X ₄)	.117	.017	.505	7.081	.000*	.085	.150
ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ (X ₅)	.156	.023	.026	2.370	.088	.098	.009

SE_{est} = ±.07726 R = .795; R² = .701 ; Adj. R² = .798; F = 395.688; p-value = 0.01

จากตารางที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์ (โดยรวมทุกด้าน) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ได้แก่ การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ (X₁) การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียม (X₄) การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย (X₃) และ การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการการศึกษา (X₆) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ 1.225 .850 .700 และ .463 ตามลำดับ

3) แนวทางการพัฒนาการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์

ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์ สามารถสรุปได้ ดังนี้

พบว่า : 1) สร้างความชัดเจนของนโยบายและจุดเน้นไปปฏิบัติ 2) กำหนดเป้าหมายการแก้ไขปัญหาของการนำนโยบายและจุดเน้นไปปฏิบัติ 3) กำหนดขั้นตอนและแผนการปฏิบัติ 4) สถานศึกษาได้นำนโยบายและจุดเน้นไปปฏิบัติอย่างจริงจัง 5) มีการติดตามประเมินผลในกระบวนการที่สอดคล้องโดยตรงกับนโยบายและจุดเน้นตามมาตรฐาน 6) จัดทำโครงการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ สอดคล้องกันอย่างชัดเจนของกระบวนการ และประเมินนโยบายอย่างสม่ำเสมอ 7) ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการนำนโยบายและจุดเน้นไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง 8) วางแผนให้สถานศึกษามีบทบาทในการขับเคลื่อนนโยบายและจุดเน้นและให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องประเมินผล สรุปรายงาน 9) รายงานผลการดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรม ในการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ และ 10) วิเคราะห์ข้อมูลและดำเนินการแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างเหมาะสม

อภิปรายผล

ระดับการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและดำเนินการแก้ไขปัญหา ด้านการติดตาม ประเมินผลและรายงาน และด้านการนำนโยบายและจุดเน้นไปปฏิบัติ ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภกฤต ดิษฐสุวรรณ (2565) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการสุวรรณภูมิ ผลการวิจัย พบว่า 1) สมรรถนะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการสุวรรณภูมิในภาพรวมพบว่า มีสภาพจริงอยู่ในระดับมาก มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ (X1) การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียม (X4) การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย (X3) และ การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา (X6) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ 1.225 .850 .700 และ .463 ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภควรรณ อยู่เย็น (2563) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาสมรรถนะครูด้านดิจิทัลของโรงเรียนบ้านห้วยไผ่ อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า ผลการประเมินแผนพัฒนาสมรรถนะครูด้านดิจิทัลด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความมีประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยการพัฒนาสมรรถนะครูด้านดิจิทัล โรงเรียนบ้านห้วยไผ่ อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรูปแบบการอบรมเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นวิทยากรอบรมครูกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อ สมรรถนะครูด้านดิจิทัล การสร้างห้องเรียน 4.0 ด้วย พลิกเกอร์ (Plicker) และการจัดการสารสนเทศด้วย กูเกิล แอปพลิเคชัน (Google Applications) หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบความรู้ของครู เรื่องสมรรถนะครูด้านดิจิทัล รวมถึงทำการสังเกตพฤติกรรมครูระหว่างการอบรม ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรี รอดแก้ว และคณะ, 2023 การปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาที่มีคณะสังคมศาสตร์ต่างกัน จำแนกตามภาคปกติ และภาคพิเศษต่างกัน โดยรวม และรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน นักศึกษาที่มีชั้นปีต่างกัน มีการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้ง

1) สร้างความชัดเจนของนโยบายและจุดเน้นไปปฏิบัติ (2) กำหนดเป้าหมายการแก้ไขปัญหาของการนำนโยบายและจุดเน้นไปปฏิบัติ (3) กำหนดขั้นตอนและแผนการปฏิบัติ (4) สถานศึกษาได้นำนโยบายและจุดเน้นไปปฏิบัติอย่างจริงจัง (5) มีการติดตามประเมินผลในกระบวนการที่สอดคล้องโดยตรงกับนโยบายและจุดเน้นตามมาตรฐาน (6) จัดทำโครงการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ สอดคล้องกันอย่างชัดเจนของกระบวนการ และประเมินนโยบายอย่างสม่ำเสมอ (7) ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการนำนโยบายและจุดเน้นไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง (8) วางแผนให้สถานศึกษามีบทบาทในการขับเคลื่อนนโยบาย

และจุดเน้นและให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องประเมินผล สรุปรายงาน (9) รายงานผลการดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรม ในการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ และ (10) วิเคราะห์ข้อมูลและดำเนินการแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชิต สนั่นเอื้อ (2562 - 2563) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาครูผู้สอนในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัย พบว่า 1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบฯ พบว่า ปัจจุบันครูมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการใช้งานคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วงเบื้องต้นได้ สามารถประยุกต์ใช้ Social media ในรูปแบบต่าง ๆ ตามคุณลักษณะเฉพาะเพื่อการรับส่งข้อมูล ได้อย่างเหมาะสมกับงาน มีความสามารถในการค้นคว้าข้อมูลผ่านเว็บไซต์ และเข้าถึงข้อมูลในส่วนต่าง ๆ ของเว็บเพจได้แต่ยังขาดการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในการเลือกใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สื่อมีแต่มีเดียที่เหมาะสม ไม่มีความรู้ในการสร้างระบบแหล่งข้อมูลสารสนเทศ และการสื่อสารกับผู้เรียนผ่านระบบเครือข่าย ไม่สามารถนำโปรแกรมแบบสอนเสริมและโปรแกรมแบบฝึกหัดมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

สรุป

การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและดำเนินการแก้ไขปัญหา ด้านการติดตามประเมินผลและรายงาน และด้านการนำนโยบายและจุดเน้นไปปฏิบัติ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การผลิตและพัฒนากำลังคน การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดี การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา และการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียม ตามลำดับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ (X1) การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียม (X4) การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย (X3) และ การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา (X6) ตามลำดับแนวทาง (1) สร้างความชัดเจนของนโยบายและจุดเน้นไปปฏิบัติ (2) กำหนดเป้าหมายการแก้ไขปัญหาของการนำนโยบายและจุดเน้นไปปฏิบัติ (3) กำหนดขั้นตอนและแผนการปฏิบัติ (4) สถานศึกษาได้นำนโยบายและจุดเน้นไปปฏิบัติอย่างจริงจัง (5) มีการติดตามประเมินผลในกระบวนการที่สอดคล้องโดยตรงกับนโยบายและจุดเน้นตามมาตรฐาน (6) จัดทำโครงการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ สอดคล้องกันอย่างชัดเจนของกระบวนการ และประเมินนโยบายอย่างสม่ำเสมอ (7) ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการนำนโยบายและจุดเน้นไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง (8) วางแผนให้สถานศึกษามีบทบาทในการขับเคลื่อนนโยบายและจุดเน้นและให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องประเมินผล สรุปรายงาน (9) รายงานผลการดำเนินงานของโครงการ/

กิจกรรม ในการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ และ (10) วิเคราะห์ข้อมูลและดำเนินการแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างเหมาะสม

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์ สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

1) สร้างความชัดเจนของนโยบายและจุดเน้นไปปฏิบัติ 2) กำหนดเป้าหมายการแก้ไขปัญหาของการนำนโยบายและจุดเน้นไปปฏิบัติ 3) กำหนดขั้นตอนและแผนการปฏิบัติ 4) นำนโยบายและจุดเน้นไปปฏิบัติอย่างจริงจัง และติดตาม ตรวจสอบ 5) ประเมินผลและนิเทศการนำนโยบายและจุดเน้นไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ด้านการนำนโยบายและจุดเน้นไปปฏิบัติ ควรมีการวางนโยบาย และกรอบแนวทางในการนำนโยบายและจุดเน้นไปปฏิบัติอย่างครอบคลุมและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ด้านการติดตาม ประเมินผลและรายงาน ควรสร้างการมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล และรายงานที่มีความเหมาะสมตรงต่อความต้องการของสถานศึกษาในการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและดำเนินการแก้ไขปัญหา ควรประสานงานกับภาคีเครือข่ายและองค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและดำเนินการแก้ไขปัญหาที่กำหนดไว้ในการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลอย่างมีความเหมาะสมตรงต่อความต้องการของประชาชน

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 ควรนำนโยบายและจุดเน้นของสถานศึกษาไปเป็นกรอบแนวทางในการกำหนดภารกิจของสถานศึกษาอย่างครอบคลุมและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ควรนำแผนไปปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนที่มีความเหมาะสมตรงต่อความต้องการของสถานศึกษาในการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ควรมีการประเมินแผน กำกับ ติดตาม ประเมินผลในการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลอย่างครอบคลุมและรอบด้าน เพื่อให้เหมาะสมและสามารถนำมาวิเคราะห์ถึงอุปสรรค และปัญหา เพื่อทำการแก้ไขปัญหาเหล่านั้นอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

3.1 ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์ โดยเปลี่ยนขนาดพื้นที่ในการศึกษาวิจัยให้กว้างและขนาดใหญ่ขึ้น เช่น ในเขตพื้นที่ประเทศไทย

3.2 ควรศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์หลังจากมีการนำการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัยยุคดิจิทัลในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์ ให้มีประสิทธิผล และตรงต่อความต้องการของทุกภาคส่วนอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

กัญญา เอี่ยมพญา และคณะ. (2564). ผลกระทบของโลกาภิวัตน์ต่อการจัดการศึกษา. วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม. 35(2), 352.

กัลยา วาณิชบัญชา.(2560). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Window (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา.

จิรวิทย์ มั่นคงวัฒนะ. (2555). การบริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ. กรุงเทพฯ: ครีเอทีฟคอมมอนส์.

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2551). การพัฒนาการคิด. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด.

พิชิต สนั่นเอื้อ. (2562 - 2563).รูปแบบการพัฒนาครูผู้สอนในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอุดรธานี. ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอุดรธานี สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

พิณสุตา สิริธรรศรี. (2558). แก่นการจัดการศึกษา ชุดโครงการการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม : การศึกษาเพื่อสุขภาวะเด็กและเยาวชน. กรุงเทพฯ: DPU Coolprint มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2554). การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจ.

มนตรี รอดแก้ว. และคณะ (2023). การพัฒนากิจกรรมการปรับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ทักษะชีวิต และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย. วารสารสถาบันวิจัยพัฒนธรรม, 10(2), 37–50.

ภควรรณ อยู่เย็น. (2563). การพัฒนาสมรรถนะครูด้านดิจิทัลของโรงเรียนบ้านห้วยไผ่อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา.เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

ศุภกฤต ดิษฐสุวรรณ และคณะ. (2565). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการสุวรรณภูมิ. Journal of Roi Kaensarn Academi 8(3), 194 – 214.

สมหมาย ปะบุตร. (2558). ตำราหลักการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.

กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์.

Yamane, Taro. (1973). Statistics an introductory analysis. New York Harper & Row.

ปัจจัยความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออก

FACTORS INFLUENCING SATISFACTION WITH THE CONSERVATION CONSERVATION OF LONG – TAIL BOATS IN EASTERN THAILAND

องอาจ ขวาลวิวัฒน์

Ong-at Chawanvivatana

คณิศร สมมะลวน

Kanisorn Sommalua

ทศรัฐสพล นนท์ทวีกิจ

Tadsaphon Nonthaweekit

มหาวิทยาลัยเกริก

Kirk University

E-Mail : Ladyhappyliife88@gmail.com

วันที่รับบทความ: 12 มกราคม 2568; วันที่แก้ไขบทความ: 11 กุมภาพันธ์ 2568; วันที่ตอบรับบทความ: 14 กุมภาพันธ์ 2568

Received: January 12, 2025; Revised: February 11, 2025; Accepted: February 14, 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาปัจจัยความพึงพอใจที่ส่งผลต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวในภาคตะวันออกของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความสำคัญความพึงพอใจที่ส่งผลต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออก 2) เพื่อศึกษาวิเคราะห์สาเหตุของความพึงพอใจที่ส่งผลต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออก 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางที่มีผลต่อความพึงพอใจที่ส่งผลต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออก โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยพบว่า

สภาพปัญหาและความพึงพอใจที่ส่งผลต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวในภาคตะวันออก มีน้ำหนักเฉลี่ยระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.11, S.D. = 0.93) โดยเฉพาะด้านวิถีชีวิต (ค่าเฉลี่ย = 3.19, S.D. = 1.01) ด้านคุณค่า (ค่าเฉลี่ย = 3.14, S.D. = 0.90) และด้านคุณภาพชีวิต (ค่าเฉลี่ย = 3.12, S.D. = 0.85) ซึ่งสะท้อนถึงบทบาทสำคัญของเรือหางยาวในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน อย่างไรก็ตาม ด้านประสบการณ์มีน้ำหนักเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย = 3.02, S.D. = 0.95) ในด้านการอนุรักษ์ มีน้ำหนักเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.13, S.D.

= 0.83) โดยด้านการรับรู้ (ค่าเฉลี่ย = 3.16, S.D. = 0.83) และการส่งเสริม (ค่าเฉลี่ย = 3.13, S.D. = 0.86) มีผลสำคัญที่สุด ในขณะที่ด้านการปฏิบัติมีน้ำหนักเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย = 3.10, S.D. = 0.81) ตามลำดับ

ระดับความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.09, S.D. = 0.94) โดยการส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 3.10, S.D. = 0.98) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วม (ค่าเฉลี่ย = 3.11, S.D. = 0.89) และคุณภาพของสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง (ค่าเฉลี่ย = 3.10, S.D. = 0.98) ด้านความปลอดภัยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย = 3.02, S.D. = 0.96) การวิเคราะห์เชิงสถิติพบว่าระดับการศึกษามีผลต่อความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ในขณะที่เพศ อายุ และอาชีพไม่มีผลแตกต่างกัน

สำหรับข้อเสนอแนะสำคัญที่มีผลต่อความพึงพอใจที่ส่งผลต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออก คือการส่งเสริมการรับรู้ในระดับชุมชนและ ประเทศ ผ่านการจัดกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม เช่น การแข่งขันเรือยาว และการสนับสนุนจากหน่วยงานท้องถิ่น และรัฐ เพื่อพัฒนาและคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของเรือหางยาวในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมของชาติอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : เรือหางยาว, การอนุรักษ์เรือหางยาว, ความพึงพอใจ, ภาคตะวันออก

Abstract

This research aims to study the satisfaction factors affecting the conservation of long-tail boats in the eastern region of Thailand. The objectives are 1) to study the problems and importance of satisfaction affecting the conservation of long-tail boats in the eastern region of Thailand. 2) to study, analyze, and synthesize satisfaction affecting the conservation of long-tail boats in the eastern region of Thailand. 3) to suggest guidelines affecting satisfaction affecting the conservation of long-tail boats in the eastern region of Thailand. The research uses quantitative research, which is a survey research with a sample of 400 people. The data is collected using questionnaires, documents, and related research.

The research results found that

The problems and satisfaction affecting the conservation of long-tail boats in the eastern region had a high average weight (mean = 3.11, S.D. = 0.93), especially in the aspect of way of life (mean = 3.19, S.D. = 1.01), value (mean = 3.14, S.D. = 0.90) and quality of life (mean = 3.12, S.D. = 0.85), which reflected the important role of long-tail boats in the way of life and culture of the community. However, the aspect of experience had the lowest average weight (mean = 3.02, S.D. = 0.95). In the aspect of conservation, the average weight was at a high level (mean = 3.13, S.D. = 0.83), while the aspect of awareness (mean = 3.16,

S.D. = 0.83) and promotion (mean = 3.13, S.D. = 0.86) had the most significant effects. While the practical aspect had the lowest mean weight (mean = 3.10, S.D. = 0.81), respectively.

The satisfaction level towards long-tail boat conservation was at a medium level (mean = 3.09, S.D. = 0.94). The promotion of cultural traditions had the highest mean (mean = 3.10, S.D. = 0.98), followed by participation (mean = 3.11, S.D. = 0.89) and quality of the environment (mean = 3.10, S.D. = 0.98). Safety had the lowest mean (mean = 3.02, S.D. = 0.96). Statistical analysis revealed that the level of education had a statistically significant effect on satisfaction towards conservation ($p < 0.05$), while gender, age and occupation did not differ.

For important recommendations that affect satisfaction that affects the conservation of long-tail boats in the Eastern region of Thailand is to promote awareness at the community and national levels through organizing cultural activities such as long-tail boat races and support from local and government agencies to develop and maintain the identity of long-tail boats as a sustainable national cultural heritage.

Keywords: Long-tail boats, Long-tail boat conservation, Satisfaction, Eastern Thailand

บทนำ

เรือหางยาวถือเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตคนไทยมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะในชุมชนที่พึ่งพาทรัพยากร น้ำ เรือหางยาวมีบทบาททั้งในด้านการเดินทาง การประกอบอาชีพและการสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น การ แข่งขันเรือ และการเล่นเพลงเรือ อีกทั้งยังสะท้อนภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านกระบวนการสร้างและพัฒนาเรือที่มีลักษณะเฉพาะตัว เช่น การต่อเรือจากไม้ต้นเดียวในอดีต การพัฒนาเรือสำหรับการขนส่งสินค้า การประมง และการใช้อู่อาศัย ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้และปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม (ณัฐกานต์ เกาศล, 2561) อย่างไรก็ตาม สังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเป็นผลมาจากการพัฒนาทางด้าน เศรษฐกิจและสังคมทำให้ค่านิยมขนบธรรมเนียมประเพณีเปลี่ยนแปลงไป สถาบันทางสังคมอันดับแรกที่มนุษย์ แต่ละคนจะมีประสบการณ์ตรงตั้งแต่เริ่มต้นของชีวิตที่ต่างมีความแตกต่างกันมีวิถีการดำเนินชีวิตแตกต่าง หลากหลายโดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์มีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว มนุษย์ต้องอยู่ร่วมกันเป็นสังคมต่อเนื่องมา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วก่อให้เกิดการตัดสินใจและบทบาทหน้าที่ที่ดีสู่สังคมขนาดใหญ่ในระดับประเทศได้ (ธัญญาพัฒน์ ยุกตานนท์, 2565)

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในยุคโลกาภิวัตน์นี้มีส่วนทำให้ค่านิยมและวิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การสร้างถนน ทำให้การเดินทางทางบกสะดวกยิ่งขึ้น และส่งผลให้การใช้เรือหางยาวลดลง ตัวอย่างเช่น ในคลองบางเชือกหนังซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็น

เส้นทางคมนาคมที่คึกคัก การตัดถนนเข้าสู่พื้นที่ได้ลดความสำคัญของการเดินเรือไปอย่างมาก แม้ในช่วงเวลาที่เศรษฐกิจเติบโต ประชาชนบางส่วนยังคงใช้เรือเพื่อหลีกเลี่ยง การจราจรที่ติดขัดแต่ในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ส่งผลให้จำนวนผู้โดยสารเรือหางยาวลดลงอย่างต่อเนื่อง (วรารักษ์ มนต์ไตรเวศย์, 2549) และเนื่องจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เข้ามาแทนที่บทบาทของเรือหางยาวแบบดั้งเดิม ทำให้เกิดความท้าทายต่อการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมไทย การอนุรักษ์เรือหางยาวจึงไม่ได้เป็นเพียงการรักษาความงามและคุณค่าทางวัฒนธรรม แต่ยังมี ศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น เช่น การส่งเสริมการท่องเที่ยวและการจัดการแข่งขันเรือในระดับ นานาชาติ เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจและการรักษามรดกทางวัฒนธรรม และยังเป็นการส่งเสริมและสร้างความภาคภูมิใจให้กับคนไทย

ด้วยเหตุนี้ การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการอนุรักษ์เรือหางยาว โดยเฉพาะในภาคตะวันออกของประเทศไทย จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง การวิจัยที่เน้นการวิเคราะห์ความพึงพอใจของประชาชนในภูมิภาคนี้สามารถนำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้ที่ช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์เรือหางยาวในระดับท้องถิ่นและประเทศ อีกทั้งยังเป็นการสืบสานวัฒนธรรมและสร้างโอกาสในการแข่งขันเรือหางยาวในระดับนานาชาติ เพื่อให้มรดกทางวัฒนธรรมนี้คงอยู่และมีบทบาทต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาปัจจัยความพึงพอใจที่ส่งผลต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออก
- 2) เพื่อวิเคราะห์สังเคราะห์เปรียบเทียบระดับปัจจัยความพึงพอใจที่ส่งผลต่อการอนุรักษ์กีฬาเรือหางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออก
- 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางที่มีผลต่อปัจจัยความพึงพอใจที่ส่งผลต่อการอนุรักษ์กีฬาเรือหางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากกลุ่มตัวอย่าง (Sample) ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์สังเคราะห์สรุปให้เห็นถึงปัจจัยความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออก

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มประชากรที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ในภาคตะวันออก จำนวน 3,833,286 คน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2566) ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความครบถ้วนครอบคลุมและคำนวณหาจำนวนตัวอย่าง

ตามสูตร Taro Yamane (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชากรในภาคตะวันออก จำนวน 400 คน โดยการกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 0.95 และระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายเชิงพรรณนาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคุณลักษณะของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงปริมาณที่ทำการศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ซึ่งประกอบไปด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD)

สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ประกอบด้วย Independent sample t-test สำหรับการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับปัจจัยความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวที่เกิดจากความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน 2 กลุ่ม ขึ้นไป ได้แก่ ปัจจัยด้านเพศ One-way ANOVA F-Test สำหรับการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับปัจจัยความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวที่เกิดจากความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน 3 กลุ่ม ขึ้นไป ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ Multiple Regression Analysis สำหรับการทดสอบความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างปัจจัยด้านความพึงพอใจ และปัจจัยด้านการอนุรักษ์ กับความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์เรือหางยาว

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง ปัจจัยความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออก สามารถสรุปได้ดังนี้

ด้านความพึงพอใจ จากการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามพบว่ากลุ่มตัวอย่างให้คะแนนในด้าน ความพึงพอใจ โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 1 ตารางที่ 1 น้ำหนักด้านความพึงพอใจ

ด้านความพึงพอใจ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
คุณค่า	3.14	0.90	มาก
ประสบการณ์	3.02	0.95	ปานกลาง
วิถีชีวิต	3.19	1.01	มาก
คุณภาพชีวิต	3.12	0.85	มาก
ภาพรวม	3.11	0.93	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า น้ำหนักเฉลี่ยด้านความพึงพอใจทั้ง 4 ด้าน เท่ากับ 3.11 ค่า S.D. เท่ากับ 0.93 เมื่อแปลผลจากคะแนนเฉลี่ยพบว่าอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ด้านวิถีชีวิต ด้านคุณค่า และด้านคุณภาพชีวิต เป็นด้านที่มีน้ำหนักด้านเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.19 , 3.14 และ 3.12 ทั้งหมดแปลผลได้ ว่าอยู่ในระดับมาก มีค่า S.D เท่ากับ 1.01, 0.90 และ 0.85 ตามลำดับ ในขณะเดียวกัน

พบว่าด้านประสบการณ์ มี น้ำหนักด้านเฉลี่ยต่ำสุด คือ 3.025 ค่า S.D เท่ากับ 0.95 ซึ่งแปลผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการอนุรักษ์ จากการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามพบว่ากลุ่มตัวอย่างให้คะแนนในด้านการอนุรักษ์ โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 2 ตารางที่ 2 น้ำหนักด้านการอนุรักษ์

ด้านการอนุรักษ์	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
การส่งเสริม	3.13	0.86	มาก
การรับรู้	3.16	0.83	มาก
การปฏิบัติ	3.10	0.81	ปานกลาง
ภาพรวม	3.13	0.83	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าน้ำหนักเฉลี่ย ด้านการอนุรักษ์ 3 ด้าน เท่ากับ 3.13 ค่า SD เท่ากับ 0.83 แปลผลได้ว่าอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ด้านการรับรู้ และด้านการส่งเสริม เป็นด้านที่มีน้ำหนักเฉลี่ยสูงที่สุด 2 อันดับแรก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.16 และ 3.13 ทั้งหมดแปลผลได้ว่า อยู่ในระดับมาก มีค่า SD เท่ากับ 0.83 และ 0.86 ตามลำดับ ในขณะที่เดียวกัน ด้านการปฏิบัติ มีน้ำหนักเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ 3.10 ค่า SD เท่ากับ 0.81 ซึ่ง แปลผลได้ว่า อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์เรือหางยาว จากการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามพบว่ากลุ่มตัวอย่างให้คะแนนระดับความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์เรือหางยาว โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 3 ตารางที่ 3 น้ำหนักเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์เรือหางยาว

ระดับความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์ เรือหางยาว	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ความรู้ความเข้าใจ	3.09	0.86	ปานกลาง
การมีส่วนร่วม	3.11	0.89	มาก
ความปลอดภัย	3.02	0.96	ปานกลาง
การส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี	3.12	1.00	มาก
คุณภาพของสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง	3.10	0.98	ปานกลาง
ภาพรวม	3.09	0.94	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ระดับความพึงพอใจ ต่อการอนุรักษ์เรือหางยาว มีน้ำหนักเฉลี่ย ทั้ง 5 ด้าน เท่ากับ 3.09 ค่า SD เท่ากับ 0.94 ซึ่งแปลผลได้ว่า อยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่การส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี มีน้ำหนักเฉลี่ยสูงที่สุด เท่ากับ 3.10 มีค่า SD เท่ากับ 0.98 ซึ่งแปลผลได้ว่าอยู่ในระดับมากรองลงมา

คือ การมีส่วนร่วม มีน้ำหนักเฉลี่ย เท่ากับ 3.11 มีค่า SD เท่ากับ 0.89 ซึ่งแปลผลได้ว่า อยู่ในระดับมาก
คุณภาพของสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง มีน้ำหนักเฉลี่ยเท่ากับ 3.10 มีค่า SD เท่ากับ 0.98 ซึ่งแปลผลได้ว่า อยู่ใน
ระดับปานกลาง และความรู้ความเข้าใจ มีน้ำหนักเฉลี่ย 3.09 มีค่า SD เท่ากับ 0.86 ตามลำดับ ส่วนความ
ปลอดภัย มีน้ำหนักเฉลี่ย ต่ำที่สุดคือเท่ากับ 3.02 มีค่า SD เท่ากับ 0.96 ซึ่งแปลผลได้ว่า อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้สถิติเชิงอนุมานในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการ
ทดสอบโดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่	สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
1.1	ด้านเพศของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีผลต่อความ พึงพอใจต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	ไม่ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.2	ด้านอายุของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีผลต่อความ พึงพอใจต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	ไม่ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.3	ด้านระดับการศึกษาของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี ผลต่อความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.4	ด้านอาชีพของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีผลต่อความ พึงพอใจต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	ไม่ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
2	ด้านความพึงพอใจและด้านการอนุรักษ์อย่างน้อย 1 ด้าน มีผลต่อ ความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการศึกษาสมมติฐานที่ 1 มีด้านข้อมูลทั่วไปประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มี
ผลต่อความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ 0.05 อยู่ 1 ด้าน คือ ด้านระดับการศึกษา โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ด้านระดับการศึกษาของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แตกต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจต่อการ
อนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 โดยประชาชนที่มี

ระดับการศึกษาน้อย จะมีผลต่อความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออก เฉลี่ยน้อยกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษามากอยู่ 0.065 หน่วย

ในขณะที่

1. ด้านเพศของประชาชนในภาคตะวันออก แตกต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออก ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

2. ด้านอายุของประชาชนในภาคตะวันออก แตกต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออก ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

3. ด้านอาชีพของประชาชนในภาคตะวันออก แตกต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออก ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 สำหรับการศึกษาสมมติฐานที่ 2 พบว่า ด้านความพึงพอใจ และด้านการอนุรักษ์ อย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออก อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 โดยด้านที่มีผลต่อ ความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออก ประกอบด้วย 1. ด้านความพึงพอใจ โดยมีค่า $t = 44.030$ หมายความว่า ความพึงพอใจส่งผลต่อความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออกในทางบวก และมีขนาดของอิทธิพลต่อกันเท่ากับ 44.030 หน่วย 2. ด้านการอนุรักษ์ โดยมีค่า $t = 26.065$ หมายความว่า การอนุรักษ์มีผลต่อความพึงพอใจ ต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออกในทางบวก และมีขนาดของอิทธิพลต่อกันเท่ากับ 26.065 หน่วย โดยมีสมการพยากรณ์ดังนี้ Unstandardized :

ความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออก = $1.424 + 1.602$ (ความพึงพอใจ) + 0.775 (การอนุรักษ์) + e

เมื่อ e = ค่าความผิดพลาดที่เกิดจากการพยากรณ์ (error) Standardized :

Zความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์เรือ หางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออก = $1.800 Z$ ความพึงพอใจ + $1.045 Z$ การอนุรักษ์

สำหรับข้อเสนอแนะสำคัญที่มีผลต่อความพึงพอใจที่ส่งผลต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออก คือการส่งเสริมการรับรู้ในระดับชุมชนและประเทศ ผ่านการจัดกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม เช่น การแข่งขันเรือยาว และการสนับสนุนจากหน่วยงานท้องถิ่นและรัฐ เพื่อพัฒนาและคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของเรือหางยาวในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมของชาติอย่างยั่งยืน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความสำคัญ ความพึงพอใจที่ส่งผลต่อการอนุรักษ์เรือ หางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออก

1) น้ำหนักเฉลี่ยด้านความพึงพอใจทั้ง 4 ด้าน เท่ากับ 3.11 ค่า S.D. เท่ากับ 0.93 แปรผลได้ว่าอยู่ในระดับมาก โดยด้านวิถีชีวิต ด้านคุณค่า และด้านคุณภาพชีวิต เป็นด้านที่มีน้ำหนักด้านเฉลี่ยสูงที่สุด 3 อันดับแรก โดยมีค่าระดับเฉลี่ยเท่ากับ 3.19, 3.14 และ 3.12 ตามลำดับ ในขณะที่เดียวกัน ด้านประสบการณ์ มีน้ำหนักด้านเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ 3.02 โดยเรือหางยาวนั้นเป็นยังคงเป็นพาหนะในการดำเนินชีวิตและมีความสำคัญต่อประชาชนในภาคตะวันออกในชุมชนที่มีแม่น้ำลำคลอง หรือวัฒนธรรมประเพณีที่สืบทอดกันมาทั้งในการใช้เรือเพื่อการประกอบอาชีพ การคมนาคม รวมไปถึงการแข่งขันกีฬาเรือหางยาวจึงมีผลต่อวิถีชีวิตของประชาชนภาคตะวันออกในระดับชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของหลายฝ่ายที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสุเมธ สมานิต และคณะ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการอนุรักษ์ประเพณีแข่งขันเรือยาวจังหวัดพิจิตร พบว่า รูปแบบการอนุรักษ์ประเพณีแข่งขันเรือยาว จังหวัดพิจิตร (6ส.) ประกอบด้วย 1) สามเศียร หมายถึง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดงาน "บวร" ประกอบด้วย วัด บ้าน และราชการ 2) สร้างเสริม (เติมแต่งให้สมบูรณ์) เป็นลักษณะในการออกนโยบายร่วมกันระหว่างวัดกับชุมชน 3) สอดส่อง (สังวรปธาน ป้องกันไม่ให้สูญหาย) 4) สะสาง (ปหาน ปธาน แก่ไข ปรับปรุงให้ดีกว่าเดิม) 5) สืบสาน (อนุรักษ์นาปธาน รักษาให้คงอยู่) 6) สร้างสรรค์ (ภาวนาปธาน พัฒนา ต่อยอด)

2) น้ำหนักเฉลี่ยด้านการอนุรักษ์ทั้ง 3 ด้าน เท่ากับ 3.13 ค่า S.D. เท่ากับ 0.83 แปรผลได้ว่า อยู่ในระดับมาก โดยด้านการรับรู้ และด้านการส่งเสริม เป็นด้านที่มีน้ำหนักด้านเฉลี่ยสูงที่สุด 2 อันดับแรก โดยมีค่าระดับเฉลี่ยเท่ากับ 3.16 และ 3.13 ตามลำดับ ในขณะที่เดียวกัน ด้านการปฏิบัติ มีน้ำหนักด้านเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ 3.10 โดยการรับรู้และการส่งเสริมการอนุรักษ์เรือหางยาวในภาคตะวันออกมีความสำคัญ เนื่องด้วยการที่ค่านิยมในการอนุรักษ์เรือหางยาวจะสามารถสื่อออกไปถึงชุมชน และประชาชนภาคตะวันออกได้ ต้องมีการส่งเสริมจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และชุมชน เพื่อเสริมสร้างการรับรู้การอนุรักษ์เรือหางยาวให้ เห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของเรือหางยาว รวมไปถึงการแข่งขันกีฬาเรือหางยาว ที่ได้รับความ สนใจจากนานาชาติ การส่งเสริมการรับรู้จะสามารถช่วยให้เรือหางยาวได้รับการอนุรักษ์และสืบสาน ต่อไปทั้งจากระดับชุมชนระดับประเทศ และระดับสากล สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจมาศ ณ ทองแก้ว และคณะ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการอนุรักษ์และฟื้นฟูเรือใบพื้นบ้านเพื่อการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอละแม จังหวัดชุมพร พบว่าชุมชนมีศักยภาพจัดอยู่ในระดับ 3 หมายถึง ชุมชนเพิ่งเริ่มต้นมีการเตรียมความพร้อม แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ควรมีการบริหารจัดการด้านโครงสร้างองค์กร จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ และครุภูมิปัญญาเพื่อสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น และรูปแบบการอนุรักษ์และฟื้นฟูเรือใบพื้นบ้านที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนา “แหล่งท่องเที่ยว” ไปพร้อมกับการพัฒนาคนนำไปสู่การจัดการผลประโยชน์ในรูปแบบองค์กรเพื่อการท่องเที่ยวและกีฬา และปรับภาพลักษณ์ใหม่ที่สร้างคุณค่าประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยว สำหรับด้านชีวิตความสำเร็จในการอนุรักษ์ และฟื้นฟูเรือใบพื้นบ้าน ประกอบด้วย โครงสร้างองค์กรชัดเจน กลุ่มคนที่มีศักยภาพเพียงพอ มีองค์กรที่ให้การสนับสนุนอย่างจริงจังชุดความรู้และสร้างภาพลักษณ์หรือพัฒนาแบรนด์ของเรือใบพื้นบ้านเพื่อสร้างการรับรู้และจดจำ

3) ระดับความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวมีน้ำหนักร้อยทั้ง 5 ด้าน เท่ากับ 3.09 ค่า S.D. เท่ากับ 0.94 ซึ่งแปลผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยการส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี มีน้ำหนักร้อยสูงที่สุด เท่ากับ 3.10 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วม คุณภาพของสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง และความรู้ความเข้าใจ โดยมี น้ำหนักร้อย เท่ากับ 3.11, 3.10 และ 3.09 ตามลำดับ ส่วนความปลอดภัยมีน้ำหนักร้อยต่ำที่สุด เท่ากับ 3.02 การส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี รวมไปถึงภูมิปัญญา มีความสำคัญ และส่งผลต่อระดับความพึงพอใจของ ประชาชนอย่างยิ่ง เนื่องด้วย เรือหางยาว เป็นภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและประเพณีที่ทรงคุณค่าของภาค ตะวันออก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประจวบ ทองศรี และสัญญา นงรัตน์ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทาง ในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาเรือกอกและในจังหวัดชายแดนใต้ พบว่า เรือกอกและเป็นเอกลักษณ์ของชาวประมงใน เขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่างมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การตกแต่งลวดลายจิตรกรรมบนเรือกอกและเป็นงาน ศิลปกรรมที่ทรงคุณค่า เนื่องจากเอกลักษณ์ของเรือกอกและเป็นที่เด่นชัดและมีคุณค่า แสดงให้เห็นภูมิปัญญาอัน ดั้งเดิมของจังหวัดชายแดนใต้ ปัจจุบันลักษณะในการใช้งานมีทั้งนำไปใช้เพื่อการประมงและนำไปใช้เพื่อการ ท่องเที่ยว ทั้งนี้ แนวทางในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาเรือกอกและในจังหวัดชายแดนใต้ประกอบด้วย 1) การ ถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอกและให้ลูกหลานและเยาวชนคนรุ่นใหม่ 2) การส่งเสริมกิจกรรมร่วมกันเพื่อการ อนุรักษ์ภูมิปัญญาเรือกอกและ 3) การส่งเสริมสนับสนุนภูมิปัญญาเรือกอกและจากชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ และ 4) การรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาเรือกอก และเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ เรือกอก

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาวิเคราะห์สังเคราะห์ความพึงพอใจที่ส่งผลต่อการอนุรักษ์เรือหางยาว ของประเทศไทยในภาคตะวันออก จากผลการศึกษา พบว่า มีด้านข้อมูลทั่วไปประชาชนในภาคตะวันออกที่มี ผลต่อความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออก แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติอยู่ 1 ด้าน คือ ด้านระดับการศึกษา ส่วนด้านเพศ อายุ และอาชีพ ล้วนแล้วแต่มีผลต่อความพึงพอใจ ต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออก ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ณัฐ กานต์ เกาศล และสุวิชัย โกศัยยะวัฒน์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง เรือ: ภูมิปัญญากับวิถี ชีวิตพื้นบ้านและบทบาทใน สังคมไทยภาคกลาง พบว่า ภูมิปัญญาชาวบ้านในการสร้างเรือจากเดิมเป็นการถ่ายทอดภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่น บรรพบุรุษถ่ายทอด ให้กับลูกหลาน และจากการเรียนรู้ด้วย ประสบการณ์ตรง เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไปภูมิ ปัญญาได้รับการถ่ายทอดอย่างเป็นระบบในสถาบันการศึกษา ผู้มีความรู้ในการต่อเรือไม้และประกอบอาชีพต่อ เรือไม้มีจำนวนน้อย เรือถูกพัฒนาให้ตรงตามวัตถุประสงค์การใช้งานมากขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงด้านวัสดุ และเทคโนโลยีที่นำมาใช้กับเรือ ความสัมพันธ์ของเรือกับวิถีชีวิตพื้นบ้านในอดีต เรือมีความสัมพันธ์ด้าน เศรษฐกิจเป็นพาหนะในการคมนาคมขนส่งสินค้าไปค้าขายกับต่างประเทศ เรือมีความสัมพันธ์ด้านการเมือง การปกครอง เรือมีความสัมพันธ์ด้านคติความเชื่อและศาสนา เนื่องจากชาวบ้านมีความเชื่อในเรื่องแม่น้ำนางเรือ เรือมีความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรมประเพณีทั้งประเพณีราษฎร์และประเพณีหลวงบทบาทของเรือที่เปลี่ยนแปลง ไปตามบริบทของสังคม ปัจจุบันเรือมีบทบาทด้านสังคม และวิถีชีวิตเนื่องจากชาวบ้าน ยังคงใช้เรือเป็น

ยานพาหนะในการเดินทางในชีวิตประจำวัน เรือมีบทบาทด้านเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือประกอบอาชีพทำการประมงพื้นบ้าน ขนส่งสินค้าที่มีน้ำหนักมาก และมีส่วนช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจ ระดับชุมชน เรือมีบทบาทด้านวัฒนธรรมประเพณีที่งดงาม คือ ประเพณีการแข่งขันเรือยาวและประเพณี การเสด็จพระราชดำเนินทอดผ้าพระกฐินทางชลมารค เรือมีบทบาทด้านการท่องเที่ยว คือ การท่องเที่ยวทางเรือ การล่องเรือทานอาหาร และตลาดน้ำ เป็นต้น

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อเสนอแนะแนวทางที่มีผลต่อความพึงพอใจที่ส่งผลต่อการอนุรักษ์เรือหางยาว ของประเทศไทยในภาคตะวันออก

1. ด้านความพึงพอใจที่ส่งผลต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออก ประกอบด้วย ด้านวิถีชีวิต ด้านคุณค่า และด้านคุณภาพชีวิต
2. ด้านการอนุรักษ์ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออก ประกอบด้วย ด้านการรับรู้ และด้านการส่งเสริม จากการศึกษาพบว่าด้านที่ส่งผลสูงสุดต่อความพึงพอใจที่ส่งผลต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออก คือ ด้านวิถีชีวิต โดยเรือหางยาวนั้นเป็นสิ่งที่คู่กับวิถีชีวิตคนไทยมาอย่างช้านาน ด้วยเรือหางยาวเป็นสิ่งที่ใช้ในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพของผู้คนมาอย่างยาวนาน ทำให้เรือหางยาวได้ส่งเสริม วิถีชีวิตของคนในภาคตะวันออกให้ดียิ่งขึ้น รวมไปถึงในด้านของการกีฬาที่ เรือหางยาวเข้ามามีบทบาทเป็นกีฬา ที่ได้รับการยอมรับชนิดหนึ่งทั้งในระดับประเทศและสากล ทำให้ เกิดการส่งเสริมการแข่งขันกีฬาเรือหางยาว ตั้งแต่ระดับเยาวชนจนไปถึงระดับนานาชาติเป็นการพัฒนาวิถีชีวิตตามยุคสมัยอย่างยั่งยืน ในด้านของการอนุรักษ์ พบว่า ด้านการรับรู้มีค่าสูงสุดเนื่องด้วยการรับรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์เรือหางยาวในปัจจุบันได้รับการส่งเสริมทั้งจากส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะสมาคมกีฬาเรือเร็วแห่งประเทศไทยที่ได้ส่งเสริมการรับรู้การแข่งขัน และกีฬาเรือหางยาวให้เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางจนได้รับความสนใจจากนานาชาติ เป็นการเพิ่มคุณค่าให้มรดกทางวัฒนธรรมประเพณีให้สืบต่อไปตามยุคสมัยอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับระดับของความพึงพอใจที่ส่งผลต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออกที่ พบว่า การมุ่งเน้นในด้านของวัฒนธรรมประเพณีนั้นเป็นสิ่งสำคัญมากที่สุด เนื่องด้วยเรือหางยาวเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมประเพณีของคนไทยที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์อย่างยิ่งเพื่อให้สืบต่อไปจากรุ่นสู่รุ่นและได้รับการ เผยแพร่อย่างเหมาะสมเพื่อเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นและทรงคุณค่าของประเทศไทยและต่อยอดได้ไปถึงนานาชาติได้แบบยั่งยืน

สรุป

สภาพปัญหาและความพึงพอใจที่ส่งผลต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวในภาคตะวันออก มีน้ำหนักเฉลี่ยระดับมาก โดยเฉพาะด้านวิถีชีวิต ด้านคุณค่า และด้านคุณภาพ ซึ่งสะท้อนถึงบทบาทสำคัญของเรือหางยาวในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน อย่างไรก็ตาม ด้านประสบการณ์มีน้ำหนักเฉลี่ยต่ำสุด ในด้านการอนุรักษ์ มีน้ำหนักเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการรับรู้ และการส่งเสริม มีผลสำคัญที่สุด ในขณะที่ด้านการปฏิบัติมี

น้ำหนักเฉลี่ยต่ำสุด ระดับความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยการส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วม และคุณภาพของสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ด้านความปลอดภัยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด การวิเคราะห์เชิงสถิติพบว่าระดับการศึกษามีผลต่อความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ในขณะที่เพศ อายุ และอาชีพไม่มีผลแตกต่างกัน สำหรับข้อเสนอแนะสำคัญที่มีผลต่อความพึงพอใจที่ส่งผลต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออก คือการส่งเสริมการรับรู้ในระดับชุมชนและประเทศ ผ่านการจัดกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม เช่น การแข่งขันเรือยาว และการสนับสนุนจากหน่วยงานท้องถิ่นและรัฐ เพื่อพัฒนาและคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของเรือหางยาวในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมของชาติอย่างยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่

ปัญหาและความพึงพอใจที่ส่งผลต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวในภาคตะวันออก สะท้อนถึงบทบาทสำคัญของเรือหางยาวในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน ความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์อย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่เพศ อายุ และอาชีพไม่มีผลแตกต่างกัน สำหรับข้อเสนอแนะสำคัญที่มีผลต่อความพึงพอใจที่ส่งผลต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออก คือ การส่งเสริมการรับรู้ในระดับชุมชนและประเทศ ผ่านการจัดกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม เช่น การแข่งขันเรือยาว และการสนับสนุนจากหน่วยงานท้องถิ่นและรัฐ เพื่อพัฒนาและคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของเรือหางยาวในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมของชาติอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากการการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออก สามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติและข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1.1 ควรมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ และประสิทธิภาพของการดำเนินงานส่งเสริมการอนุรักษ์เรือหางยาว ของประเทศไทยในภาคตะวันออกของชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในปัจจุบันว่ามีมากน้อยเพียงใด รวมไปถึง ประเมินความพึงพอใจของประชาชนในภาคตะวันออกต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวอย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบ ความสอดคล้องและเหมาะสมในการปรับปรุงแนวทางการอนุรักษ์ และส่งเสริมความพึงพอใจของประชาชนใน ภาคตะวันออกต่อไป

1.2 ควรมีการพัฒนาการสื่อสาร การรณรงค์เพื่อส่งเสริมการรับรู้การอนุรักษ์เรือหางยาวให้ทันสมัยและสอดคล้องต่อยุคสมัยที่เปลี่ยนไปเพื่อให้สามารถส่งเสริมการรับรู้ การเข้าถึง รวมไปถึงการมีส่วนร่วมของ ประชาชนภาคตะวันออก ชุมชน และระดับสากล ให้รับรู้ถึงคุณค่า และความสำคัญของการอนุรักษ์เรือหางยาว ในภาคตะวันออก เพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจในการอนุรักษ์อย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป

2.1 สำหรับการศึกษาวิจัยในภายภาคหน้า ผู้ที่สนใจควรประยุกต์ใช้การเก็บข้อมูลที่ลึกถึงรายละเอียด จากการสัมภาษณ์ทั้งฝ่ายของชุมชนในภาคตะวันออกผู้ใช้เรือหางยาว รวมไปถึงภาคส่วน ทั้งรัฐ

และเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์เรือหางยาวในภาคตะวันออก เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจที่ส่งผลต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวที่เป็นข้อมูลเชิงลึกที่สามารถนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาความพึงพอใจที่ส่งผลต่อการอนุรักษ์เรือหางยาวของประเทศไทยในภาคตะวันออกได้อย่างเป็นรูปธรรมและดีมากยิ่งขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- เบญจมาศ ณ ทองแก้ว และคณะ. (2562). รูปแบบการอนุรักษ์และฟื้นฟูเรือใบพื้นบ้านเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอำเภอละแม จังหวัดชุมพร. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 11(2), 57 – 78.
- ณัฐกานต์ เกาศล และ สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์. (2560). เรือ: ภูมิปัญญากับวิถีชีวิตพื้นบ้านและบทบาทในสังคมไทยภาคกลาง. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต, 13(1), 69 – 82.
- ณัฐกานต์ เกาศล. (2561). ภูมิปัญญาชาวบ้าน: พัฒนาการของเรือ. วารสารจันทร์เกษมสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม, 24(46), 30 – 45.
- ธัชชัชชาพัฒน์ ยุกตานนท์. (2565). กระบวนการใกล้เคียงข้อพิพาทโดยพุทธสันติวิธีของศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง. ดุษฎีนิพนธ์ หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ประจวบ ทองศรี และ สัญชัย นงรัตน์. (2565). แนวทางในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาเรือกอกและในจังหวัดชายแดนใต้. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 28(2), 35 – 52.
- พระมหาสุเมธ สมานิต และคณะ (2566). รูปแบบการอนุรักษ์ประเพณีแข่งขันเรือยาวจังหวัดพิจิตร. วารสารวิจัยวิชาการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 6(1), 51 – 62.
- วรภรณ์ มนต์ไตรเวศย์. (2549). เรือยาวคลองบางเชือกหนังการสัญจรทางน้ำของคนฝั่งธนบุรี. วารสารภาษาและวัฒนธรรม, 25(2), 66 – 81.
- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. (2566). ข้อมูลประชากรในภาคตะวันออก. กรุงเทพฯ : กรมการปกครอง.
- Taro Yamane. (1973). Statistics: An Introductory Analysis (3rd ed.). New York: Harper and Row.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดกิจกรรมรูปแบบการเรียนรู้
แบบสะเต็มศึกษา

DEVELOPMENT OF ACADEMIC ACHIEVEMENT IN SCIENCE FOR GRADE 3
STUDENTS USING STEM EDUCATION LEARNING STYLE ACTIVITIES.

ธีรภัทร โคตรบรรเทา

Teerapat Khotbuntao

ปิยวรรณ โคตรบรรเทา

Piyawan Khotbuntao

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Northeastern University, Thailand.

Email : teerapat.kho@neu.ac.th

วันที่รับบทความ: 25 มกราคม 2568; วันที่แก้ไขบทความ: 20 กุมภาพันธ์ 2568; วันที่ตอบรับบทความ: 25 กุมภาพันธ์ 2568

Received: January 25, 2025; Revised: February 20, 2025; Accepted: February 25, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) ให้มีนักเรียนจำนวนร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด มีคะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) รายวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 23 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์ ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.637 3) แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบSTEM เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จากจำนวนนักเรียน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ มีนักเรียนจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของเด็กทั้งหมด มีคะแนนการประเมินผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม (2) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.76 ,S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{x}$ = 4.8 ,S.D.= 0.45) ด้านบรรยากาศในการเรียน ($\bar{x}$ = 4.76,S.D.= 0.53) และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 4.72,S.D.= 0.62) ตามลำดับ

คำสำคัญ: กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา,การเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา,ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ABSTRACT

The purposes of this research were (1) to develop academic achievement in the science. For Grade 3 students by organizing learning activities STEM education has 70 percent of all students. Have a score of 70 percent and above. (2) To study the satisfaction of Grade 3 students with STEM learning activities Science. Sample groups include: Grade 3 for participative administration of schools in education quality development network group 2 under Khon Kaen Primary Education Service Area Office 1, Semester 1, Academic Year 2023, number of 23 people, obtained from Cluster random sampling , 1) classroom. The tools used in the research are: 1) STEM Education learning plan, 2) Test to measure learning achievement in the science reliability for the entire version equal to 0.637. 3) Measurement of student satisfaction with the organization. STEM learning activities. Data analysis uses percentage, mean ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.), and Dependent T-test.

The results of the research found that: (1) Academic achievement in the science For Grade 3 students by organizing STEM Education learning activities for 70 percent of all students. Have a score of 70 percent and above (2) Satisfaction of Grade 3 students with STEM learning activities Science Satisfaction of Grade 3 students with science By organizing STEM learning activities Overall it is at the highest level ($\bar{x}$ = 4.76, S.D. = 0.53) respectively

Keywords: Education Quality Development Network, STEM Education, Develop Academic

บทนำ : Introduction

การจัดการศึกษาศตวรรษที่ 21 ต้องเปลี่ยนแปลงทักษะ จากกระบวนการทัศนแบบดั้งเดิม ไปสู่กระบวนการทัศนใหม่ ที่ให้โลกของนักเรียนและให้โลกความเป็นจริงเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ที่ไปไกลกว่าการได้รับความรู้แบบง่าย ๆ ไปสู่การเน้นพัฒนาทักษะและทัศนคติ ทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะองค์การ ทัศนคติเชิงบวก ความเคารพตนเอง นวัตกรรม ความสร้างสรรค์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะและค่านิยมทางเทคโนโลยี ความเชื่อมั่นตนเอง ความยืดหยุ่น การมุ่งมั่นตนเอง และความตระหนักในสภาพแวดล้อม และเหนือสิ่งอื่นใด คือความสามารถใช้ความรู้อย่างสร้างสรรค์ (The Ability to Handle knowledge Effectively in Order to use the Creatively) ถือเป็นทักษะที่สำคัญจำเป็นสำหรับการเป็นนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ถือเป็นสิ่งที่ท้าทายในการที่พัฒนาเรียนเพื่อนาคตให้นักเรียนมีทักษะทัศนคตินิยม และบุคลิกภาพส่วนบุคคล เพื่อเผชิญกับอนาคตด้วยภาพในทางบวก (Optimism) ที่มีความสำเร็จและมีความสุข (สิทธิพล อาจอินทร์, 2563)

การจัดการเรียนรู้ต้องยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้อง กับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การแก้ปัญหา และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ สถานการณ์จริงได้ รวมทั้งการปลูกฝังด้านคุณธรรม จริยธรรม และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนั้นทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์เพื่อที่จะมี ความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมี เหตุผลสร้างสรรค์ และมีคุณธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ, 2560) การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการปฏิบัติการให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำจัดประสบการณ์หรือ สถานการณ์ให้ผู้เรียนเรียนรู้และสรุปความเข้าใจตนเองจะเป็นการช่วยให้นักเรียนสามารถค้นพบ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์สอดคล้องกับที่กล่าวว่า การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ควรให้เด็กฝึกปฏิบัติให้ มากขึ้น ครูควรเน้นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ครูผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นผู้จัดกิจกรรมให้ผู้เรียน ได้ศึกษาด้วยตนเองมากกว่าจะเป็นผู้บอกเล่าให้ผู้เรียนได้จดจำเรื่องราวหรือเนื้อหาต่างๆโดยคำนึงถึง วุฒิภาวะประสบการณ์เดิม สิ่งแวดล้อม และขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้รับมาแล้วก่อน เข้าสู่ห้องเรียน การเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดขึ้นในระหว่างที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมโดยตรงในกิจกรรมการเรียนการสอนเหล่านั้น (วิภา อาสิงสมานันท์ สิริณา กิจเกื้อกูล และวินนทร สุภาพ, 2562)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง 2560 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รายวิชาวิทยาศาสตร์ มีบทบาทสำคัญยิ่งในโลกปัจจุบันและอนาคต เพราะวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องกับทุกคน ทั้งในชีวิตประจำวันและการทำงานอาชีพ ตลอดจนเทคโนโลยี เครื่องมือเครื่องใช้ และผลผลิตต่างๆ ที่มนุษย์ได้ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตและการทำงาน เหล่านี้ล้วนเป็นผลของความรู้

ทางวิทยาศาสตร์ ผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์และศาสตร์อื่นๆ วิทยาศาสตร์ช่วยให้มนุษย์ได้พัฒนาวิธีคิด ทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์วิจารณ์

มีทักษะสำคัญในการค้นหาความรู้ ใช้ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนางานด้วยกระบวนการ ออกแบบเชิงวิศวกรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ รวมทั้งสามารถค้นหาข้อมูลหรือสารสนเทศ ประเมินสารสนเทศ ประยุกต์ใช้ทักษะการคิดเชิงคำนวณและความรู้ด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ สื่อดิจิทัล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตจริงอย่างสร้างสรรค์ สามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่หลากหลายและมีประจักษ์พยานที่ตรวจสอบได้ วิทยาศาสตร์เป็นวัฒนธรรมของโลกสมัยใหม่ซึ่งเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (knowledge-based society) ดังนั้นทุกคนต้องได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์ และมีคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

เนื่องจากวิทยาศาสตร์มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อมนุษย์และมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนา ประเทศชาติ ผลของการศึกษาค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องกับความจริงในด้านต่างๆ เช่น การแพทย์ การศึกษา การอุตสาหกรรม การสื่อสารคมนาคม การเกษตร การเมือง การเศรษฐกิจ เป็นต้น การที่มนุษย์มีความรู้ด้าน วิทยาศาสตร์จะช่วยให้เกิดความเจริญทางร่างกายและจิตใจ การได้รับ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ทั้งทางด้าน ทฤษฎีและปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัย อาหาร การ ดำรงชีวิต ซึ่งจะช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโต และมีสุขภาพแข็งแรงรวมทั้งช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ความ เจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมี บทบาทสำคัญต่อชีวิตประจำวัน การที่บุคคลจะอยู่ อย่างทันโลกและทันเหตุการณ์จำเป็นต้องศึกษาหาความรู้ ทางวิทยาศาสตร์ใหม่ๆ อยู่เสมอ เพราะ วิทยาศาสตร์มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับชีวิตและเป็นส่วนหนึ่งของการ สร้างคุณภาพที่ดีแก่ชีวิตการจัดการ เรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์จึงต้องอาศัยเทคนิควิธีการที่หลากหลายเพื่อ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการ แสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ และสำคัญที่สุดที่จะช่วยให้ มีการพัฒนาตนเอง

ผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนา คุณภาพการศึกษา กลุ่มที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ในระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2562 ร้อยละ 29.47 ปีการศึกษา 2563 ร้อยละ 31.95 และปีการศึกษา 2564 ร้อยละ 33.83. ซึ่งพบว่าค่าเฉลี่ยโดยรวมไม่ถึงร้อยละ 50 และอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่กลุ่ม สารการเรียนรู้วิทยาศาสตร์กำหนดไว้ว่าต้องมีผลการเรียนเฉลี่ยร้อยละ 70 จากการวิเคราะห์คะแนน กับ เนื้อหาวิทยาศาสตร์ พบว่า มีคะแนนต่ำที่สุด อันเนื่องมาจาก มีเนื้อหาที่ค่อนข้างมาก ทำให้ผู้เรียนในระดับชั้น มัธยมศึกษา เข้าใจได้ยาก ขาดความอดทนในการเรียนการสอนแบบเดิม ไม่มีความกระตือรือร้น และความ เข้าใจ หากไม่ได้รับการแก้ไข อาจก่อให้เกิดปัญหาในการเรียนวิทยาศาสตร์ในระดับที่สูงต่อไป จากผลดังกล่าว ข้างต้นสะท้อนถึงสภาพปัญหาของการจัดการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ ครูยังคงจัดการเรียนรู้แบบบรรยาย บอกความรู้เป็นส่วนใหญ่ มากกว่าการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพในการแก้ปัญหาการเรียนรู้อย่าง ด้วยตนเอง ครูตั้งความหวังไว้นักเรียนทุกคนจะต้องเรียนได้เท่าๆ กัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักจิตวิทยา ว่า

ด้วยความแตกต่างระหว่างบุคคลที่แต่ละคนมีความสนใจ ความสามารถ ความถนัด และวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน (โรงเรียนบ้านหนองหลุม, 2565)

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (พรทิพย์ ศิริภัทราชัย, 2556) (ชลธิป สมาธิโต, 2558) (สุพรรณิ แก้ววิเชียร, 2560) พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) เป็นวิธีที่มีความเหมาะสมกับรายวิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งการจัดการศึกษาตามแนวสะเต็มศึกษา (STEM Education) เป็นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการความรู้ใน 4 สาขาวิชา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ (Science) เทคโนโลยี (Technology) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) และคณิตศาสตร์ (Mathematics) เพื่อนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงและการประกอบอาชีพในอนาคต ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาจึงมีความสำคัญต่อผู้เรียน คือ ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะการสร้าง นวัตกรรมที่ใช้ความรู้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี กระบวนการออกแบบ ทางวิศวกรรม และคณิตศาสตร์ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ ในปัจจุบันการแก้ปัญหาจะให้ความสำคัญกับความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นความสามารถในการคิดหาคำตอบ เพื่อแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อน เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งต้องใช้ความรู้ในศาสตร์ต่างๆ เพื่อแก้ปัญหา นอกจากนี้ สะเต็มศึกษายังช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างนวัตกรรม (The institute for the promotion of Teaching Science and Technology, 2015) ทั้งนี้มีจุดเด่นที่กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมมาผนวกเข้ากับการจัดการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีที่อยู่ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย กิจกรรมสะเต็มศึกษาเน้นการนำประเด็นหรือสถานการณ์ที่อยู่ใกล้ตัว นักเรียนอาจเป็นปัญหา เหตุการณ์ หรืออาชีพที่พบเห็นได้ในชุมชนมาเชื่อมโยงเข้ากับเนื้อหาวิทยาศาสตร์และ คณิตศาสตร์ ทั้งนี้ในขั้นการนำเข้าสู่เนื้อหาบทเรียนควรมีการสร้างความสนใจท้าทายให้ผู้เรียนต้องการค้นคว้า แสวงหาคำตอบเพื่อคลายข้อสงสัยใคร่รู้ให้กับตนเอง การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษานั้น อาจเริ่มต้นด้วยการนำเสนอวิดีโอทัศน์ เกี่ยวกับภัยพิบัติทางธรรมชาติที่พบในปัจจุบันทั้งที่ใกล้ตัวและไกลตัว เพื่อกระตุ้นความสนใจผู้เรียน จากนั้นจึงให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ออกแบบนวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหา (Kijkuaku, 2015)

จากสภาพปัญหาและเหตุผลที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชา วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) ให้มีนักเรียนจำนวนร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด มีคะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป หรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางให้กับครูเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) ในรายวิชาวิทยาศาสตร์

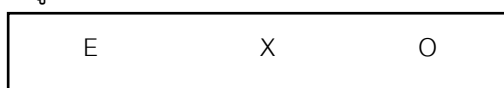
วัตถุประสงค์การวิจัย : Research Objectives

1) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) ให้มีนักเรียนจำนวนร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด มีคะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป

2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) รายวิชาวิทยาศาสตร์

วิธีดำเนินการวิจัย : Research Methodology

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่ยังไม่เข้าขั้นการทดลอง (Pre-Experimental Design) โดยทำการศึกษากลุ่มเดียววัดครั้งเดียว (The One-Group Posttest-Only Design) (ผ่องพรรณ ตรียมคล และสุภาพ ฉัตรภรณ์, 2555) โดยมีรูปแบบการทดลอง ดังนี้

E แทน กลุ่มทดลอง

X แทน ตัวแปรอิสระหรือตัวแปรทดลอง

O แทน การวัดค่าตัวแปรตาม

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 3 ชนิด ได้แก่

- 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) จำนวน 5 แผน ทั้งหมด 20 ชั่วโมง
- 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์ เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ
- 3) แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEM เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการวิจัยด้วยตนเอง โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 1) ปฐมนิเทศนักเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจโดยใช้การจัดกิจกรรมรูปแบบการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) และให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การจัดกิจกรรมรูปแบบการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) ตามแผนที่สร้างขึ้น
- 3) ดำเนินการทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ จากนั้นตรวจให้คะแนนแล้วทำการจัดเก็บบันทึกคะแนนไว้
- 4) นักเรียนทำแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) และ
5. นำคะแนนที่ได้จากการสอบของนักเรียนไปวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อสรุปผลวิจัยตามความมุ่งหมายต่อไป

ผลการวิจัย : Results

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education)

นักเรียนกลุ่มทดลองคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) นำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มาวิเคราะห์เทียบกับเกณฑ์ คือ ให้นักเรียนจำนวนร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด มีคะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป ผลดังนี้

ตารางที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา

จำนวนนักเรียนทั้งหมด (คน)	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ผ่านเกณฑ์	คะแนนของนักเรียน			การผ่านเกณฑ์ของนักเรียน	
			μ	α	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
23	20	14	15.5	1.4	77.5	23	100

จากตารางที่ 1 พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จากจำนวนนักเรียน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ มีนักเรียนจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของเด็กทั้งหมด มีคะแนนการประเมินผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education)

นักเรียนกลุ่มทดลองคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) ทำแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) ผลที่ได้ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education)

ลำดับ	ข้อความ	$\bar{x}$	S.D.	ความพึงพอใจ
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
1	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเนื้อหา	4.6	0.89	มากที่สุด
2	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนและกระบวนการ	4.8	0.45	มากที่สุด
3	กิจกรรมส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และความสนุกสนาน	4.6	0.89	มากที่สุด
4	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหามากขึ้น	4.8	0.45	มากที่สุด

5	นักเรียนมีความสนใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา	4.8	0.45	มากที่สุด
ด้านบรรยากาศในการเรียน				
6	นักเรียนมีความสุขสนุกสนาน ไม่รู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเรียนรู้	4.8	0.45	มากที่สุด
7	การจัดการชั้นเรียนมีความเหมาะสมในการเรียนรู้	4.8	0.45	มากที่สุด
8	นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้	4.6	0.89	มากที่สุด
9	นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้เต็มที่	4.8	0.45	มากที่สุด
10	ครูผู้สอนคอยแนะนำอย่างใกล้ชิด	4.8	0.45	มากที่สุด
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ				
11	นักเรียนสามารถนำวิธีการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา	4.8	0.45	มากที่สุด
12	การจัดการเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถ	4.8	0.45	มากที่สุด
13	นักเรียนมีความสนใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา	4.8	0.45	มากที่สุด
14	นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.8	0.45	มากที่สุด
15	การเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาทำให้นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญ และเข้าใจบทเรียนได้มากขึ้น	4.8	0.45	มากที่สุด
รวม		4.76	0.53	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา(STEM Education) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$,S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{X} = 4.8$,S.D.= 0.45) ด้านบรรยากาศในการเรียน ($\bar{X} = 4.76$,S.D.= 0.53) และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.72$,S.D.= 0.62) ตามลำดับ

อภิปรายผล : Discussion

จากการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education)พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยมีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ มีเด็กจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของเด็กทั้งหมด มีคะแนนการประเมินผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนการสอนแบบสะเต็มศึกษานั้นเป็นการสอนที่บูรณาศาสตร์การเรียนรู้ด้าน วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และเทคโนโลยี เข้าด้วยกัน เพื่อแก้ปัญหาที่พบเห็นในชีวิตจริง เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ ทักษะชีวิต ความคิดสร้างสรรค์และการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาลิตา สุขสำราญและวาริรัตน์ แก้วอุไร (2560) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาที่ส่งเสริมจิตวิทยาศาสตร์และทักษะการแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า พบว่านักเรียนมีจิตวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีทักษะการแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าความพึงพอใจ คือ ความรู้สึกชื่นชอบ หรือพอใจ ประทับใจในการเรียนของนักเรียน ที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาลิตา สุขสำราญและวาริรัตน์ แก้วอุไร (2560) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาที่ส่งเสริมจิตวิทยาศาสตร์และทักษะการแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ครูและนักเรียนมีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา เป็นการเปิดโอกาสให้ นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดและการปฏิบัติ นักเรียนเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น และมีความสุขเป็นกิจกรรม การเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์และก่อให้เกิดนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ใหม่

จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่าการเรียนการสอนในรายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) เป็นการสอนที่บูรณาศาสตร์การเรียนรู้ด้าน วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และเทคโนโลยี เข้าด้วยกัน เพื่อแก้ปัญหาที่พบเห็นในชีวิตจริง เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ ทักษะชีวิต ความคิดสร้างสรรค์และการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในการปฏิบัติงาน จนเป็นผลให้มีผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70

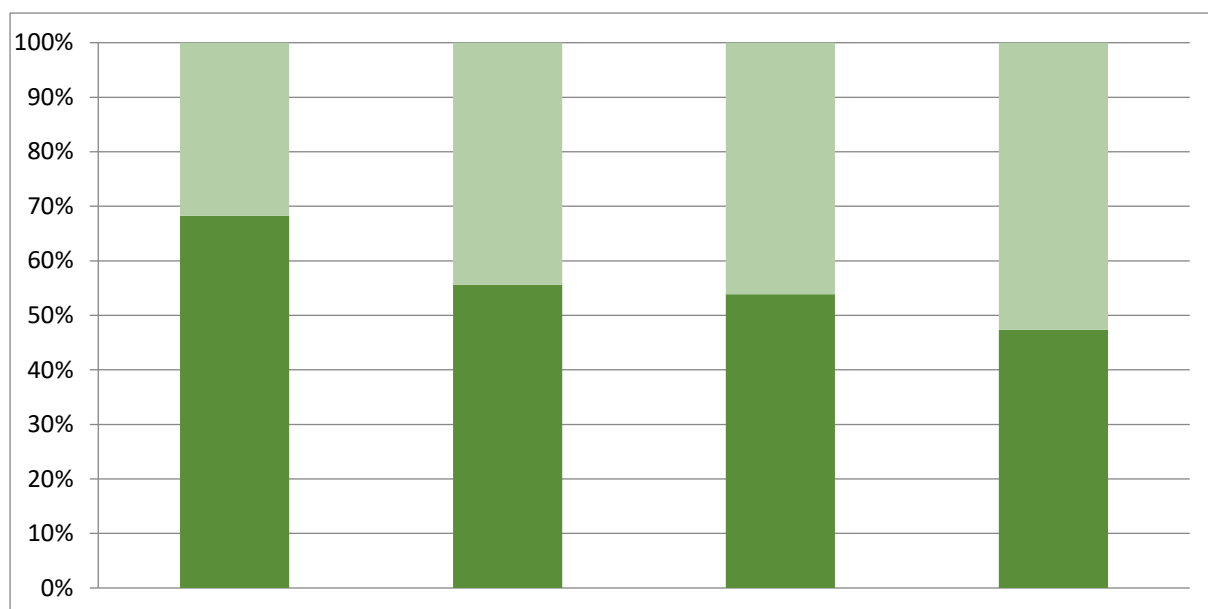
สรุป : Conclusion

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จากจำนวนนักเรียน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ มีนักเรียนจำนวนไม่

น้อยกว่าร้อยละ 70 ของเด็กทั้งหมด มีคะแนนการประเมินผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม (2) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.76$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{x} = 4.8$, S.D. = 0.45) ด้านบรรยากาศในการเรียน ($\bar{x} = 4.76$, S.D. = 0.53) และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.72$, S.D. = 0.62)

องค์ความรู้ใหม่ : New Knowledge

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดกิจกรรมรูปแบบการเรียนแบบสะเต็มศึกษา สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อเสนอแนะ : Suggestion

จากผลการวิจัยการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ก่อนนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) ไปใช้ ครูผู้สอนควรศึกษาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) โดยละเอียด

เพื่อที่จะได้นำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง รวมถึงการเตรียมสื่อประกอบการจัดประสบการณ์ไว้ล่วงหน้า ซึ่ง
จะส่งผลให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 ครูผู้สอนควรมีการปรับเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) ให้มีความยืดหยุ่นได้ เนื่องจากการเรียนรู้ใช้เวลาค่อนข้างมาก เป็นกิจกรรมที่เน้นเด็กเป็น
ศูนย์กลางจำเป็นต้องให้ นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมมากที่สุดจึงต้องใช้เวลามาก

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1.1 ควรมีการศึกษาค้นคว้าผลของการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) ที่มีต่อการ
จัดการเรียนรู้รายวิชาอื่นๆควบคู่ไปพร้อมกัน

1.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลของการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) ใน
นักเรียนกลุ่มอื่น ๆ เช่น นักเรียนในโรงเรียนใกล้เคียง อำเภอ จังหวัด

เอกสารอ้างอิง : References

- กมลฉัตร กล่อมอิม. (2559). การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสะเต็มศึกษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ,
วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 18(4), 334 - 345.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ฉบับปรับปรุง) พุทธศักราช 2560,
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จิราณี เมืองจันทร์. (2557). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD แบบผสมผสานเรื่องคำสั่ง
ควบคุมการทำงานของโปรแกรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5, (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- ชลธิป สมานิต. (2558). การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาในระดับการศึกษาปฐมวัย,
วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์, 30(2), 1 – 13.
- ธัญญารัตน์ รัตนศิริ. (2562). การจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทาง
วิทยาศาสตร์และความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, งาน
นิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตภาควิชาหลักสูตรและวิธีการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- น้ำเพชร กะการดี. (2560). การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้รูปแบบสะเต็มศึกษา เพื่อ พัฒนาผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์เรื่องแรงและการเคลื่อนที่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ,
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม, (วิทยานิพนธ์กศ.ม, (วิทยาศาสตรศึกษา)).
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น, (พิมพ์ครั้งที่9), กรุงเทพฯ : บริษัทสุวีริยาสาส์น จำกัด.

- ปาไลตา สุขสำราญ และวาริรัตน์ แก้วอุไร. (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนว
 สะเต็มศึกษาที่ส่งเสริมจิตวิทยาศาสตร์และทักษะการแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ,
 วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 21(3), 153-164.
- ผ่องพรรณ ตรียมลคล และสุภาพ ฉัตรภรณ์. (2555). การออกแบบการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 7), กรุงเทพฯ:
 สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภพ เลหาไพบูลย์. (2542). แนวการสอนวิทยาศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- มนตรี จุฬาววัฒน. (2556). . (2558). สะเต็มศึกษาประเทศไทยและทูตสะเต็ม, สถาบันส่งเสริมการสอน
 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 42(185), 14-18.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). การวัดด้านจิตพิสัย, กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, ศิลปากร.
- วิภา อาสิงสมานันท์, สิริณภา กิจเกื้อกูล และวินิทร สุภาพ. (2562). มุมมองของครูวิทยาศาสตร์ต่อการจัดการ
 เรียนรู้ห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษานครราชสีมา. (2562). คู่มือค่ายสะเต็มศึกษา STEM, [ม,ป,ท,: ม,ป,พ,]
- สมเกียรติ นาคประสาท. (2548). ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์โดยยึด
 ผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบางระจันวิทยา จังหวัดสิงห์บุรี, วิทยานิพนธ์ กศ,ม,, มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 เทพสตรี, ลพบุรี.
- สมถวิล วิจิตรวรรณ และคณะ. (2556). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน, กรุงเทพฯ: บริษัทเจริญดีมั่นคง
 การพิมพ์.
- สุพรรณิ แก้ววิเชียร, อุดม คำขาด และจริยา พิชัยคำ. (2560). การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
 โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบ STEM สำหรับเด็กปฐมวัย, งานนิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์
 หลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุตรดิตถ์.
- อภิสิทธิ์ ธงไชย. (2556). เทคโนโลยีและวิศวกรรมคืออะไรในสะเต็มศึกษา, สถาบันส่งเสริมการสอน
 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 42(185), 10-13.
- อรุณ รักธรรม. (2534). การพัฒนาองค์การเพื่อการเปลี่ยนแปลง, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.